

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

D E C I Z I E

cu privire la admiterea recursului declarat de Partidului Politic „Moldova Mare”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, cu privire la limitarea activității partidului politic,

împotriva hotărârii din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru

(Dosarul nr. 2ra-665/26

PIGD 2-25139335-01-2ra-11092026)

Consolidarea practicii judiciare în materia limitării activității partidului politic
--

Curtea de Apel Centru: jud. A. Panov, S. Vișcu, E. Bolocan

30 octombrie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursul declarat de Partidului Politic „Moldova Mare”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat

Elena Croitor, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 30 septembrie 2025, Ministerul Justiției a depus la Curtea de Apel Centru o cerere de chemare în judecată împotriva Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate privind limitarea activității Partidului Politic „Moldova Mare”, pentru termenul de 12 luni. (f. d. 2-15)

2. În motivarea cererii de chemare în judecată s-a menționat că a 29 septembrie 2025, Comisia Electorală Centrală, prin scrisoarea nr. CEC-8/9218 din 28 septembrie 2025, a notificat Ministerul despre adoptarea Hotărârii nr. 4119 din 26 septembrie 2025 „cu privire la sesizările nr. CEC-7/23379 din 22 septembrie 2025 a Partidului Social Democrat European, nr. CEC-7/23334 din 22 septembrie 2025 a Inspectoratului de Poliție Orhei, nr. CEC-7/23413 din 23 septembrie 2025, nr. CEC-7/23492 din 24 septembrie 2025 și nr. CEC-7/23636 din 26 septembrie 2025 ale Inspectoratului Național de Investigații, nr. CEC-7/23420 din 23 septembrie 2025 a Direcției de Poliție a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, nr. CEC-7/23454, nr. CEC-7/23487, nr. CEC-7/23514 și nr. CEC-7/23515 din 24 septembrie 2025 ale Inspectoratului de Poliție Bălți, nr. CEC-7/23557 din 25 septembrie 2025 a Centrului Național Anticorupție, precum și a informației prezentate de către Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova cu adresa nr. CEC-7/23556 din 25 septembrie 2025” și a solicitat examinarea aplicabilității art. 21 din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice în privința Partidului Politic „Moldova Mare”.

3. Ministerul Justiției a indicat că, prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 4119 din 26 septembrie 2025, a fost admisă parțial sesizarea Partidului Politic „Partidul Social Democrat European”, s-a luat act de sesizările Inspectoratului

de Poliție Orhei, Inspectoratului de Poliție Bălți, Direcției de Poliție a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, Inspectoratului Național de Investigații, Centrului Național Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate, s-a anulat înregistrarea concurentului electoral Partidul Politic „Moldova Mare” și a listei de candidați la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea acestui partid și a fost sesizat Ministerul Justiției în vederea examinării aplicabilității art. 3 și art. 21 din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

4. Reclamantul a relevat că, Comisia Electorală Centrală a concluzionat că au fost comise încălcări grave ale procesului democratic electoral în partea ce vizează acțiunile Partidului Politic „Moldova Mare”, constatările având la bază sesizările și materialele prezentate de organele de drept și de autoritățile competente.

5. Ministerul Justiției a făcut referire la actele publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova privind alinierea Republicii Moldova la măsurile restrictive internaționale ale Uniunii Europene instituite în vederea contracarării acțiunilor de destabilizare a Republicii Moldova. A indicat că, potrivit Deciziei (PESC) 2025/1435 din 15 iulie 2025, în lista persoanelor supuse măsurilor restrictive a fost inclusă Victoria Furtună, lider al Partidului Politic „Moldova Mare”, fiind reținut că aceasta a beneficiat de sprijin semnificativ din partea lui Ilan ȘOR și a blocului politic „Victorie/Pobeda”, succesor al Partidului Politic „Șor”, declarat neconstituțional. În expunerea de motive a deciziei s-a menționat că, în timpul alegerilor prezidențiale din anul 2024, membrii blocului politic „Victorie/Pobeda” au fost încurajați să voteze pentru Victoria Furtună, inclusiv prin acțiuni de mituire, iar Ilan ȘOR și asociații săi au transmis susținătorilor instrucțiuni în acest sens.

6. Ministerul Justiției a invocat că, potrivit Deciziei (PESC) 2023/891, măsurile restrictive vizează persoanele responsabile de acțiuni sau politici care subminează ori amenință suveranitatea și independența Republicii Moldova, democrația, statul de drept, stabilitatea sau securitatea statului, inclusiv prin obstrucționarea ori subminarea procesului politic democratic, încercarea de destabilizare sau răsturnare a ordinii constituționale, organizarea ori sprijinirea demonstrațiilor violente sau prin abateri financiare grave.

7. Totodată, reclamantul a susținut că, informațiile prezentate de Comisia Electorală Centrală denotă că acțiunile Partidului Politic „Moldova Mare” s-au materializat prin fapte contrare principiilor fundamentale ale unui scrutin liber,

corect și transparent, afectând atât egalitatea de șanse dintre concurenții electorali, cât și libertatea alegătorilor de a-și exprima voința în mod conștient și neconstrâns.

8. A fost invocat că Comisia Electorală Centrală, a reținut folosirea fondurilor financiare și materiale nedeclarate în rapoartele privind finanțarea campaniei electorale, utilizarea mijloacelor financiare din străinătate, oferirea alegătorilor de bani, bunuri, servicii sau alte foloase în scopul determinării acestora să-și exercite drepturile electorale într-un anumit mod, precum și participarea în cadrul unui bloc electoral camuflat cu reprezentanții unor partide politice a căror activitate a fost limitată ca urmare a recunoașterii acestora drept succesori ai unui partid politic declarat neconstituțional.

9. Ministerul Justiției a indicat că, în materialele prezentate de Inspectoratul Național de Investigații și Inspectoratul de Poliție Bălți, au fost constatate acțiuni de finanțare ilegală a Partidului Politic „Moldova Mare”, precum și acțiuni de asociere cu Blocul Politic „Victorie”, afiliat lui Ilan Șor. Potrivit acestor materiale, asocierea s-ar fi manifestat prin desfășurarea unor acțiuni comune și coordonate între formațiunile politice, implicarea partidului în activități de promovare electorală, utilizarea în comun a unor resurse materiale, financiare și logistice și transmiterea unor mesaje politice convergente, de natură să creeze aparența unui bloc electoral.

10. Reclamantul a susținut că în perioada martie–septembrie 2025, sute de persoane care activau în mediul online au fost repartizate în trei echipe regionale, corespunzătoare zonelor de sud, centru și nord ale Republicii Moldova, fiind remunerate financiar direct din Federația Rusă. Remunerațiile lunare ar fi variat între 600 și 3.000 de lei și ar fi fost achitate prin transferuri bancare în ruble rusești, prin intermediul băncii ruse „ПКСБ”. Potrivit datelor invocate, cei aproximativ 200 de membri ar fi fost remunerați lunar cu sume totale cuprinse între 260.000 și 600.000 de lei, iar activitatea acestora în mediul online ar fi constat exclusiv în promovarea imaginii Partidului Politic „Moldova Mare” și a liderului acestuia, Victoria Furtună.

11. În susținerea poziției sale, a mai invocat informațiile oferite Comisiei Electorale Centrale de Centrul Național Anticorupție, potrivit cărora se aflau în proces de investigare circumstanțe ce indicau că anumiți factori de decizie ai partidelor politice afiliate lui Ilan Șor, prin intermediul reprezentanților locali, determinau persoanele cu drept de vot să-și manifeste susținerea în favoarea

Partidului Politic „Moldova Mare”. Audierea unor persoane în cadrul cauzelor penale aflate în gestiune ar fi indicat că partidul era susținut financiar de Ilan Șor, iar la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 acesta urma să redirecționeze resurse financiare ilicite pentru coruperea persoanelor în vederea exercitării dreptului de vot în favoarea formațiunii politice. Faptele respective au fost încadrate de Centrul Național Anticorupție în componentele infracțiunilor de corupere electorală și de încălcare a modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale.

12. A menționat că, Ministerul Justiției a invocat dispozițiile art. 26 alin. (6) lit. f) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, care interzic finanțarea, prestarea unor servicii cu titlu gratuit ori susținerea materială, directă sau indirectă, a partidelor politice de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt și de către persoanele juridice din străinătate.

13. Pornind de la aceste dispoziții și de la informațiile prezentate de organele de drept, reclamantul a susținut că Partidul Politic „Moldova Mare” a beneficiat de resurse financiare provenite dintr-o sursă externă, și anume din Federația Rusă, prin intermediul „Promsvyazbank”.

14. Reclamantul a indicat că fapta nu reprezintă doar o încălcare punctuală a normelor legale privind finanțarea partidelor și a campaniilor electorale, ci relevă o amenințare sistemică la adresa ordinii constituționale și a integrității procesului democratic. Legătura dintre Partidul Politic „Moldova Mare”, „Promsvyazbank” și grupul „Șor” ar impune calificarea situației drept un act de finanțare externă ilicită, cu consecințe deosebit de grave pentru securitatea statului și legalitatea procesului electoral.

15. Reclamantul a preluat concluzia Comisiei Electorale Centrale potrivit căreia, drept urmare a finanțării externe ilicite de care ar fi beneficiat Partidul Politic „Moldova Mare”, s-ar fi desfășurat acțiuni de corupere a alegătorilor. S-a susținut că aceste acțiuni nu puteau fi privite drept simple abateri administrative, ci ar evidenția o practică concertată de influențare ilegală a voinței electoratului prin mijloace financiare provenite din surse externe, afectând integritatea procesului electoral, denaturând voința reală a alegătorilor și securitatea statului.

16. A fost indicată sesizarea Inspectoratului de Poliție Bălți privind distribuirea publicațiilor „Credință și Faptă” în cadrul unor comunități religioase din municipiul Bălți, Ministerul Justiției a arătat că, potrivit Comisiei Electorale

Centrale, datele obținute indicau că Victor Dragnev ar fi acționat la recomandarea unor preoți și ar fi avut legături directe cu Mitropolia Moldovei, ceea ce ar releva implicarea directă a unei instituții religioase în promovarea unui mesaj politic.

17. Reclamantul a indicat constatările Inspectoratului Național de Investigații privind asocierea Partidului Politic „Moldova Mare” cu autointitulatul Bloc Politic „Victorie”, afiliat lui Ilan Șor și a menționat că acest bloc ar fi acționat în calitate de finanțator și organizator al activităților de promovare a partidului și a liderului său.

18. Totodată a fost subliniat că Partidul Politic „Șor” a fost declarat neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 19 iunie 2023, iar asocierea cu această structură ar constitui o încălcare gravă a principiilor statului de drept și o formă de eludare a efectelor hotărârii Curții Constituționale. Potrivit reclamantului, continuarea activității prin intermediul unor asemenea entități ar reprezenta o promovare a unor idei și principii contrare ordinii constituționale și ar afecta în mod negativ încrederea cetățenilor în instituțiile statului și în procesul electoral.

19. În acest context, reclamantul a susținut argumentele și probele anexate de Comisia Electorală Centrală demonstrează că nici declararea neconstituționalității Partidului Politic „Șor” nu ar fi determinat încetarea comportamentului exponenților acestuia și al formațiunilor politice derivate, care ar fi continuat finanțarea netransparentă și ilegală în vederea promovării propriilor politici și a eludării efectelor hotărârii Curții Constituționale.

20. Reclamantul a făcut referire și la informațiile Serviciului de Informații și Securitate, potrivit cărora obiectivul unui grup criminal organizat de a prelua puterea în stat prin utilizarea unor instrumente hibride, inclusiv mijloace manipulatorii și finanțare ilicită a campaniei electorale, ar crea premise pentru aplicarea, la indicația unui factor extern, respectiv Federația Rusă, a unor scenarii cu impact asupra valorilor și ordinii constituționale. Potrivit evaluărilor de securitate, faptele descrise ar reprezenta un pericol deosebit pentru securitatea Republicii Moldova și s-ar încadra în lista amenințărilor la adresa securității statului, prevăzută de art. 4 din Legea securității statului nr. 618/1995, încălcând totodată art. 23 din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

21. În drept, reclamantul a invocat prevederile Legii nr. 294/2007 privind partidele politice.

22. Totodată, reclamantul a solicitat aplicarea unei măsuri asigurătorii, reclamantul a invocat art. 21 alin. (3¹) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice și a solicitat limitarea activității Partidului Politic „Moldova Mare” pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea hotărârii pe fond.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

23. Prin încheierea din 2 octombrie 2025 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea Ministerului Justiției privind dispunerea aplicării măsuri asigurătorii, s-a limitat activitatea Partidului Politic pe perioada examinării cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată a Ministerului Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, cu privire la limitarea activității partidului politic până la pronunțarea în fond. (f. d. 61-74, vol. III)

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

24. Prin hotărârea din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată, s-a limitat activitatea Partidului Politic „Moldova Mare” pentru un termen de 12 (douăsprezece) luni. S-a încasat din contul Partidului Politic „Moldova Mare” la bugetul de stat al Republicii Moldova, suma de 250 (două sute cincizeci) lei, cu titlu de taxă de stat, de la plata căreia reclamantul este scutit în temeiul Legii. S-a încasat din contul Partidului Politic „Moldova Mare” în contul Curții de Apel Centru, suma de 200 (două sute) lei cu titlu de taxă de timbru, de la plata căreia reclamantul este scutit în temeiul Legii. (f. d. 56-91, vol. IV)

25. Curtea de Apel Centru a menționat că, deciziile Comisiei Electorale Centrale, informațiile furnizate de Serviciul de Informații și Securitate, materialele organelor de urmărire penală, documentele financiare, investigațiile jurnalistice, declarațiile martorilor și celelalte înscrisuri administrate în cauză nu au fost analizate ca adevărul stabilit. Fiecărui element i-a fost atribuită valoarea care rezultă din originea, conținutul, caracterul verificabil, coroborarea sa cu alte probe și posibilitatea efectivă a partidului de a-l combate.

26. Instanța de fond a distins, în acest context, între faptele direct demonstrate, informațiile circumstanțiale, aprecierile formulate de autorități și simplele suspiciuni. O concluzie privind existența unei conduite sistematice imputabile unui partid politic nu poate fi întemeiată pe afirmații generale, pe calificări

juridice preluate din alte proceduri ori pe presupuneri care nu sunt susținute de date obiective și verificabile.

27. Colegiul a specificat că natura faptelor examinate nu impune ca fiecare împrejurare relevantă să fie demonstrată printr-o singură probă directă. Mecanismele de finanțare clandestină, coordonare informală sau influențare ilegală a procesului electoral sunt, prin natura lor, susceptibile să fie organizate astfel încât să nu lase urme documentare complete și să presupună utilizarea unor intermediari, plăți fragmentate ori structuri aparent autonome. În asemenea situații, concluziile instanței pot rezulta și dintr-un ansamblu de elemente concordante, cu condiția ca acestea să formeze un lanț probator coerent, să se confirme reciproc și să excludă, într-o măsură rezonabilă, explicațiile alternative plauzibile.

28. În continuare a fost invocat că aprecierea cumulativă a probelor nu înseamnă însă că mai multe indicii slabe, incerte sau neverificate se transformă automat într-o demonstrație convingătoare. Forța probantă a ansamblului depinde de calitatea elementelor care îl alcătuiesc, de convergența lor reală și de existența unor legături logice clare între faptele primare și concluzia pe care instanța este chemată să o formuleze.

29. Colegiul a ținut cont de diferența dintre standardul necesar pentru inițierea unei investigații, adoptarea unor măsuri administrative sau pornirea unei urmăriri penale și standardul care trebuie satisfăcut pentru limitarea activității unui partid politic. Existența unor motive rezonabile de suspiciune poate justifica desfășurarea unor investigații, însă nu este suficientă pentru a fundamenta o ingerință de o asemenea gravitate în libertatea de asociere. Procedurile penale pendinte, ordonanțele procesuale și învinuirile formulate împotriva unor persoane au fost apreciate exclusiv ca elemente ale contextului probator, fără a fi asimilate unor constatări definitive de vinovăție.

30. Totodată, Colegiul a examinat dacă fiecare probă privește în mod direct Partidul Politic „Moldova Mare” sau dacă se referă la alte formațiuni politice, organizații, grupuri de inițiativă ori persoane. Existența unor legături politice, personale sau istorice între diferiți actori nu justifică, prin ea însăși, transferarea automată a conduitei unei persoane ori a unei structuri asupra partidului vizat în prezenta cauză.

31. Curtea de Apel Centru a reținut că, pentru atribuirea faptelor partidului este necesar ca probele să demonstreze existența unei legături suficient de clare

între conduită constatată și organele sale statutare, conducerea partidului, reprezentanții săi autorizați ori mecanismele efective prin care acesta și-a organizat activitatea. Această legătură poate rezulta din aprobarea, coordonarea, finanțarea, tolerarea conștientă sau însușirea conduitei respective, dar nu poate fi prezumată exclusiv din apartenența formală a unei persoane la partid sau din existența unor interese politice convergente.

32. Respectiv, instanța a acordat importanță și conduitei procesuale a părților, inclusiv explicațiilor oferite pentru faptele și documentele prezentate, coerenței pozițiilor exprimate și modului în care au fost combătute elementele probatorii adverse.

33. Curtea de Apel a dat apreciere materialului probator în ansamblu, fără a izola artificial fiecare element și fără a compensa lipsa unei legături probatorii prin gravitatea abstractă a fenomenelor invocate.

34. Astfel, Colegiul a identificat, dacă faptele esențiale care trebuie stabilite și a examina mijloacele de probă prin raportare la întrebările asupra circumstanțelor de fapt cărora acestea sunt apte să le ofere un răspuns.

35. Colegiul a examinat datele aflate la baza acestor concluzii, proveniența și caracterul lor verificabil, măsura în care se confirmă reciproc și explicațiile alternative care pot fi oferite pentru împrejurările constatate. Numai în urma acestei aprecieri proprii poate fi stabilit dacă probele relevă o structură coordonată ori numai o pluralitate de acțiuni individuale, lipsite de o legătură operațională suficientă.

36. Colegiul a pornit de la premisa că organizarea voluntarilor, mobilizarea simpatizanților, comunicarea unor mesaje politice unitare și participarea unor foști membri ai altor formațiuni la activitatea Partidului Politic „Moldova Mare” nu constituie, prin ele însele, fapte ilicite. Migrarea politică, susținerea publică a unui concurent electoral și participarea organizată la întruniri fac parte din exercițiul obișnuit al libertății de asociere și al libertății de exprimare.

37. Pentru a reține existența mecanismului Curtea de Apel a invocat că este necesară identificarea unor elemente suplimentare, care să indice nu doar convergența unor opțiuni politice, ci o organizare efectivă: existența unor coordonatori, transmiterea sistematică a sarcinilor, repartizarea participanților în structuri funcționale, utilizarea unor modalități uniforme de remunerare, proveniența comună a resurselor, continuitatea operațiunilor și orientarea acestora către același beneficiar politic.

38. Curtea de Apel Centru a reținut că materialul cercetat nu este omogen. Acesta cuprinde investigații jurnalistice, declarații obținute de organele de investigație, informații operative ale Serviciului de Informații și Securitate, date din cauze penale pendinte, procese-verbale de ridicare și examinare a telefoanelor mobile, capturi de ecran privind transferuri bănești, stenograme ale comunicațiilor, liste ale persoanelor implicate, informații privind componența partidului, precum și constatări rezultate din observarea întrunirilor electorale.

39. *Cu referire la investigația jurnalistică*, și declarațiile jurnalistei Maria Nistor instanța de fond a reținut că acestea nu pot fi asimilate unui act oficial de constatare și nici unei hotărâri judecătorești. Ele reprezintă însă o sursă directă de informații în măsura în care jurnalista afirmă că a activat, timp de aproximativ cinci luni, în interiorul rețelei examinate, a primit instrucțiuni, a participat la grupurile de comunicare și a observat modalitățile de remunerare și orientare a activităților.

40. *La capitolul informațiilor Serviciului de Informații și Securitate* s-a reținut, că respectivele au un caracter specific. Ele sunt rezultatul activității informative a autorității competente în materia securității statului, însă nu pot fi acceptate necritic, mai ales atunci când sunt formulate sub forma unor evaluări generale privind existența unui plan subversiv sau apartenența partidului la o operațiune de influență externă. Valoarea lor probatorie depinde de existența unor date concrete care pot fi confruntate cu celelalte elemente ale dosarului.

41. *Cu referire la materialele provenite din cauzele penale*, Colegiul a reținut că pornirea urmăririi penale, formularea unei bănuieli sau efectuarea unor percheziții nu demonstrează definitiv comiterea unei infracțiuni. Cu toate acestea, actele materiale obținute în cadrul acestor proceduri, și anume stenograme, capturi de ecran, liste, înscrisuri, date extrase din telefoane și declarații, pot fi apreciate distinct de calificarea penală provizorie a faptelor.

42. Instanța a reiterat că, potrivit declarațiilor atribuite Mariei Nistor, persoanele implicate în activitățile online erau repartizate în trei echipe regionale, corespunzătoare zonelor de nord, centru și sud ale Republicii Moldova. Activitatea acestora era dirijată de persoane desemnate drept coordonatori sau „infolideri”, care transmiteau sarcini, stabileau direcțiile de promovare și urmăreau executarea acestora.

43. Colegiul a considerat că aceeași logică organizațională se regăsește în materialele Inspectoratului Național de Investigații referitoare la activitățile

desfășurate prin intermediul organizației „Eurasia”. Acestea descriu o structură alcătuită din activiști, coordonatori și simpatizanți, în cadrul căreia sarcinile erau transmise succesiv, iar participanții erau instruiți și remunerați în funcție de rolurile exercitate.

44. Totodată, instanța de fond a specificat că, relevanță prezintă și informația privind întrunirile desfășurate la Casa de Cultură „Răut” din municipiul Bălți, la care ar fi participat peste 600 de activiști. Participarea unui număr mare de persoane nu demonstrează, singură, existența unei organizări clandestine. Totuși, împrejurarea dobândește o semnificație diferită atunci când este coroborată cu datele potrivit cărora participanții erau instruiți să convingă alegătorii să voteze pentru un concurent determinat, erau integrați într-o structură ierarhică și beneficiau de remunerații distribuite prin aceleași canale. În plus, organele de poliție din Orhei, Bălți și UTA Găgăuzia au constatat participarea organizată, la întrunirile Partidului Politic „Moldova Mare”, a unor persoane provenite din structurile teritoriale ale formațiunilor afiliate fostului Partid Politic „ȘOR”. Potrivit declarațiilor consemnate în aceste materiale, o parte dintre persoanele respective primeau indicații directe privind concurentul electoral pe care urmau să îl susțină.

45. Curtea de Apel Centru a considerat că, privite izolat, aceste împrejurări ar putea fi explicate prin schimbarea opțiunii politice a unor membri și simpatizanți. Coroborate însă cu menținerea aceluiași grupuri teritoriale, cu participarea coordonată la evenimente, cu transmiterea unor indicații unitare și cu utilizarea aceluiași mecanisme de remunerare, ele indică persistența unei infrastructuri organizaționale care putea fi orientată succesiv către susținerea unui anumit beneficiar politic.

46. Colegiul a observat că, în acest sens, probele nu descriu numai persoane care au aderat individual la Partidul Politic „Moldova Mare”. Ele descriu transferul funcțional al unor grupuri deja constituite, al unor coordonatori locali și al unor mecanisme de mobilizare care existau anterior și care au fost ulterior orientate către activitatea formațiunii. Un al doilea element relevant îl constituie caracterul uniform al instrucțiunilor transmise participanților. Potrivit investigației jurnalistice, activitatea rețelei online nu era determinată de inițiativa individuală a fiecărui participant. Membrii primeau sarcini concrete privind conținutul mesajelor ce urmau să fie distribuite, persoanele și instituțiile care trebuiau criticate și formațiunea politică a cărei imagine urma să fie promovată.

La 13 septembrie 2025, participanții ar fi fost informați că activitatea lor trebuia orientată în mod exclusiv spre promovarea Partidului Politic „Moldova Mare” și a Victoriei Furtună. Potrivit aceleiași surse, sarcini similare fuseseră transmise și anterior, însă începând cu această dată orientarea politică a activității a fost formulată expres.

47. Colegiul a invocat că această împrejurare nu este unică. Materialele organelor de investigație descriu transmiterea unor indicații asemănătoare către activiștii implicați în activitatea teritorială. Unele persoane aveau sarcina de a informa simpatizanții, inclusiv sub semnătură, că în ziua alegerilor urmau să voteze pentru Partidul Politic „Moldova Mare”. Într-o altă cauză penală sunt descrise acțiuni de racolare a alegătorilor, instalarea aplicației „PSB” în telefoanele acestora și oferirea unor sume de bani în vederea determinării votului în favoarea Victoriei Furtună și a partidului.

48. Convergența mesajelor transmise prin rețeaua online, prin structurile teritoriale și prin contactele directe cu alegătorii indică existența unui obiectiv comun. Nu reprezintă exprimarea unei simpatii generale pentru formațiune, ci despre orientarea unor categorii distincte de participanți către sarcini complementare: promovare digitală, participare la întruniri, mobilizare teritorială și determinarea comportamentului electoral. Colegiul acordă importanță faptului că aceste date provin din surse diferite. Investigația jurnalistică se referă în principal la mediul online; materialele poliției privesc întrunirile și activitatea teritorială; actele din cauzele penale vizează racolarea și remunerarea unor alegători. Totuși, toate descriu aceeași orientare politică și aceeași perioadă electorală.

49. Această concordanță nu demonstrează, în mod izolat, cine a conceput întregul mecanism. Ea demonstrează însă că activitățile nu aveau obiective autonome, diferite de la un grup la altul, ci convergeau către promovarea aceluiași concurent electoral. Un al treilea element care distinge mecanismul examinat de o activitate politică voluntară îl reprezintă remunerarea participanților.

50. Curtea de Apel Centru a reținut că, potrivit declarațiilor Mariei Nistor, persoanele active în rețeaua online primeau lunar remunerații cuprinse între 600 și 3000 MDL, plătite în ruble rusești prin intermediul „Promsvyazbank”. Pentru aproximativ 200 de membri ai rețelei, volumul total lunar al plăților ar fi fost cuprins între 260 000 și 600 000 MDL. Materialele referitoare la structurile

teritoriale descriu aceeași modalitate generală de plată. Participanții ar fi fost remunerați prin intermediul aplicației „PSB Russia”, iar în anumite situații și în numerar. Resursele utilizate pentru întreaga rețea ar fi ajuns la aproximativ 12–17 milioane de ruble rusești lunar, echivalentul a circa 2.550.000 MDL. Aceste cifre provin din surse și contexte diferite, astfel încât instanța nu le poate cumula automat și nici nu poate considera demonstrată, numai pe baza lor, existența unui buget unic. Totuși, valoarea lor probatorie constă în concordanța asupra modalității de plată, a monedei utilizate, a instituției financiare implicate și a caracterului periodic al remunerațiilor. În aceeași direcție se înscriu datele privind persoanele cărora le-ar fi fost instalată aplicația „PSB”, transferurile identificate în telefoanele mobile, capturile de ecran și listele ridicate în cadrul perchezițiilor. Spre deosebire de simplele afirmații privind existența unor plăți, aceste elemente reprezintă date materiale susceptibile de verificare și conferă consistență informațiilor provenite din declarații și investigații.

51. Colegiul a specificat *informația potrivit căreia 278 dintre cei 823 de membri ai Partidului Politic „Moldova Mare” ar figura în calitate de beneficiari ai unor tranzacții efectuate prin „Promsvyazbank”*. Acest raport numeric este semnificativ, întrucât privește aproximativ o treime din componența declarată a partidului. El nu permite însă, singur, concluzia că fiecare transfer a fost efectuat pentru activități politice și nici că partidul a dispus efectuarea tuturor plăților. Valoarea probatorie a acestei informații rezultă din coroborarea sa cu celelalte date: utilizarea aceleiași bănci pentru remunerarea rețelei, apartenența beneficiarilor la partid, orientarea sarcinilor către promovarea acestuia și coincidența temporală cu desfășurarea campaniei electorale. De asemenea, materialele Centrului Național Anticorupție descriu remunerarea unor persoane cu 47.230 MDL și, respectiv, 180 EUR pentru promovarea imaginii partidului. Într-un alt episod este menționată negocierea unei campanii de promovare în valoare de 10.000 EUR, dintre care numai 2.000 EUR urmau să fie achitați oficial, diferența de 8.000 EUR fiind destinată plății prin intermediul unor terțe persoane.

52. Completul a conchis că acest element din urmă este important nu doar prin valoarea sumei, ci prin modalitatea pretins convenită de plată. Separarea unei componente oficiale de una achitată prin terți este compatibilă cu ipoteza disimulării cheltuielilor electorale și dificil de conciliat cu o relație contractuală transparentă și integral declarată. Colegiul observă, în concluzie, că probele

referitoare la finanțare nu descriu un singur transfer sau o singură persoană remunerată. Ele indică utilizarea repetată a aceleiași infrastructuri financiare, efectuarea unor plăți periodice, existența unor beneficiari multipli și folosirea unor canale alternative — bancare, electronice și în numerar — care nu apar reflectate în rapoartele financiare ale partidului. Materialele cercetate indică în mod constant „Promsvyazbank” și aplicația „PSB” drept instrumente utilizate pentru transmiterea resurselor financiare.

53. Completul de judecată a reiterat că această instituție apare în declarațiile jurnalistei infiltrate în rețeaua online, în materialele privind activiștii organizați prin intermediul „Eurasia”, în actele referitoare la racolarea alegătorilor și în informațiile Serviciului de Informații și Securitate privind transferurile efectuate către membrii partidului. Repetarea aceluiași canal financiar în contexte distincte reduce plauzibilitatea explicației potrivit căreia plățile ar reprezenta relații private, independente unele de altele. În lipsa unei explicații documentate privind temeiurile economice ale transferurilor, coincidența instituției financiare, a monedei, a perioadei și a profilului beneficiarilor constituie un indiciu puternic privind existența unei surse sau infrastructuri comune.

54. Astfel, Colegiul nu a putut stabili, exclusiv din această coincidență, identitatea ultimului ordonator al fiecărei plăți. Totuși, pentru stabilirea existenței mecanismului, nu este indispensabil ca fiecare transfer să fie urmărit până la sursa sa inițială, dacă ansamblul probelor demonstrează că resursele erau distribuite printr-un sistem comun, utilizat pentru remunerarea unor activități politice coordonate. Materialele indică și utilizarea organizației „Eurasia” ca platformă de recrutare, instruire și remunerare a activiștilor. Această împrejurare este concordantă cu investigația jurnalistică privind o rețea coordonată din Federația Rusă și cu informațiile SIS referitoare la folosirea organizației pentru dezvoltarea unor proiecte civice și mediatice în Republica Moldova.

55. Instanța a considerat că primate separat activitățile unei organizații neguvernamentale, transferurile bancare și instruirea unor activiști pot avea explicații legitime. Primate însă împreună cu sarcinile politice concrete, remunerarea participanților și orientarea expresă a activității către Partidul Politic „Moldova Mare”, aceste elemente descriu folosirea unei infrastructuri formal distincte de partid pentru susținerea sa politică și electorală. Existența mecanismului este susținută și de continuitatea activităților. Materialele nu se limitează la ultimele zile ale campaniei electorale din septembrie 2025. Ele

descriu o succesiune de acțiuni, începând cel puțin cu alegerile prezidențiale din anul 2024, continuând cu preluarea conducerii Partidului Politic „Moldova Mare” de către Victoria Furtună în martie 2025 și intensificându-se în perioada premergătoare alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. Potrivit informațiilor SIS, Victoria Furtună ar fi fost prezentată, încă în septembrie 2024, drept candidata susținută de structurile Blocului Politic „Victorie”, iar activiștii ar fi fost ulterior îndemnați să o voteze și remunerați prin transferuri pe cardurile „PSB Bank”.

56. Curtea de Apel Centru a reținut că în martie 2025, odată cu dobândirea calității de lider al Partidului Politic „Moldova Mare”, ar fi început transferul infrastructurii și al persoanelor provenite din formațiunile afiliate grupării către acest partid. În lunile următoare sunt descrise dezvoltarea structurilor teritoriale, recrutarea activiștilor, promovarea mediatică, activitatea rețelei digitale și solicitarea unor resurse financiare pentru serviciile curente ale formațiunii. În septembrie 2025, mecanismul ar fi intrat într-o etapă electorală intensificată: sarcinile de promovare au fost orientate exclusiv către partid și lidera sa, au fost organizate întruniri cu sute de activiști, au fost mobilizate structurile teritoriale și sunt documentate acțiuni directe de determinare a alegătorilor. Această succesiune temporală este incompatibilă cu ipoteza unui incident singular. Ea indică o activitate progresivă, în care infrastructura, persoanele și resursele au fost menținute și adaptate în funcție de etapa politică și de statutul beneficiarului.

57. Curtea de Apel Centru a concluzionat că mecanismul descris nu se limita la o singură formă de susținere. O componentă era orientată spre mediul online, prin promovarea imaginii partidului și a Victoriei Furtună, distribuirea unor mesaje prestabilite și denigrarea adversarilor politici, a instituțiilor statului și a parcursului european al Republicii Moldova. O altă componentă privea mobilizarea teritorială, prin utilizarea structurilor locale, organizarea întrunirilor și participarea coordonată a activiștilor proveniți din formațiuni anterior afiliate lui Ilan ȘOR. O a treia componentă viza contactul direct cu alegătorii, prin transmiterea indicațiilor de vot, instalarea aplicației „PSB”, promisiunea și oferirea unor mijloace financiare și întocmirea unor liste ale persoanelor implicate. O componentă distinctă privea promovarea mediatică nedeclarată, inclusiv negocierea serviciilor de presă și utilizarea unui canal YouTube administrat de o societate comercială.

58. Instanța de fond a opinat cu privire la folosirea acestor materiale de către unele rețele religioase și civice pentru distribuirea publicațiilor și promovarea unor mesaje compatibile cu imaginea politică construită Victoriei Furtună. Nu toate aceste activități au aceeași valoare probatorie și nu toate pot fi atribuite, în aceeași măsură, partidului. Relevanța lor pentru existența mecanismului rezultă însă din complementaritate: ele acoperă promovarea digitală, mobilizarea fizică, finanțarea activiștilor, contactarea alegătorilor, publicitatea și distribuirea materialelor. Această diversitate funcțională este caracteristică unei operațiuni organizate, în cadrul căreia diferitele componente urmăresc același obiectiv prin mijloace distincte.

59. A fost menționat de către Colegiul că o formațiune politică nu poate controla toate acțiunile persoanelor care îi exprimă susținerea. Existența unor simpatizanți remunerați de terți nu conduce automat la concluzia că partidul a organizat sau a acceptat mecanismul respectiv. Totuși, explicația acțiunilor individuale devine mai puțin plauzibilă atunci când persoanele sunt organizate în echipe regionale, primesc sarcini identice, folosesc aceleași canale de comunicare și remunerare, participă la aceleași întruniri și își orientează activitatea, în aceeași perioadă, către același partid.

60. Cu referire la *declarațiile martorilor* Sprînceana Anastasia, Sprînceana Gheorghe, Sandu Axenia și Zolotco Tatiana, audiați în ședința de judecată, instanța a constatat că, împrejurările indicate, nu sunt de natură să combată circumstanțele constatate prin probele pertinente și concludente ce au fost analizate de instanță. Aceste explicații sunt slăbite și de datele privind implicarea unor persoane aflate în proximitatea conducerii partidului. Materialele fac referire la șefa serviciului de presă a formațiunii, la coordonarea listei de candidați cu o persoană din anturajul lui Ilan ȘOR și la solicitarea de resurse financiare pentru achitarea serviciilor curente ale partidului. Aceste elemente urmează a fi examinate distinct în cadrul analizei imputabilității. Pentru existența mecanismului, ele sunt relevante deoarece indică faptul că activitățile nu se desfășoară numai la periferia formațiunii, prin acțiunea unor simpatizanți fără legătură cu structurile sale.

61. Instanța de fond a specificat că forța principală a materialului probator nu rezultă din existența unei probe decisive, ci din coroborarea unor surse diferite. Investigația jurnalistică descrie funcționarea internă a rețelei digitale și orientarea acesteia spre promovarea partidului. Materialele Inspectoratului

Național de Investigații confirmă existența unor echipe, coordonatori, plăți și întruniri de instruire. Datele din cauzele penale adaugă elemente materiale privind aplicația „PSB”, transferurile, telefoanele, listele și comunicările dintre participanți. Informațiile poliției teritoriale confirmă mobilizarea organizată a unor grupuri provenite din infrastructură fostelor formațiuni afiliate lui Ilan ȘOR. Datele Centrului Național Anticorupție indică redirecționarea resurselor și negocierea unor activități de promovare nedeclarată. Informațiile SIS plasează aceste fapte într-o continuitate temporală și organizațională mai largă, începând cu susținerea Victoriei Furtună în anul 2024 și continuând cu orientarea infrastructurii către Partidul Politic „Moldova Mare” în anul 2025. Colegiul admite că unele dintre aceste surse se pot întemeia parțial pe aceleași informații și că simpla multiplicare instituțională a unei afirmații nu îi sporește automat credibilitatea. Totuși, coroborarea relevantă nu privește repetarea aceleiași concluzii, dar confirmarea unor aspecte factologice diferite prin mijloace distincte: organizarea echipelor, utilizarea aplicației, efectuarea transferurilor, participarea la întruniri, transmiterea sarcinilor și orientarea politică a activității.

62. Apreciind materialul probator în ansamblul său, instanța de fond a considerat demonstrată existența, în perioada relevantă, a unui mecanism organizat de finanțare și mobilizare politică, care nu se limita la activitatea voluntară și autonomă a unor simpatizanți. Mecanismul era caracterizat prin existența unor structuri regionale și teritoriale, a unor coordonatori, a unor sarcini transmise sistematic, a unui sistem comun de remunerare și a unor canale financiare provenite din afara circuitului legal de finanțare politică. Activitățile desfășurate erau complementare și cuprindeau promovarea online, mobilizarea activiștilor, participarea organizată la întruniri, contactarea alegătorilor, oferirea unor avantaje materiale, publicitatea nedeclarată și utilizarea unor structuri civice ori mediatice formal distincte de partid. Colegiul consideră, de asemenea, demonstrate că, în perioada premergătoare alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, activitatea unor componente importante ale acestui mecanism a fost orientată către promovarea Partidului Politic „Moldova Mare” și a Victoriei Furtună.

63. Această concluzie nu se întemeiază pe simpla existență a unor foști membri ai Partidului Politic „ȘOR” în preajmă formațiunii și nici pe coincidența unor mesaje politice. Ea rezultă din convergența datelor privind organizarea,

remunerarea, transmiterea sarcinilor, utilizarea aceleiași infrastructuri financiare și orientarea coordonată a activităților către același beneficiar electoral.

64. Curtea de Apel Centru a subliniat că stabilirea existenței mecanismului nu soluționează, prin ea însăși, problema imputabilității tuturor activităților Partidului Politic „Moldova Mare”. Este necesar să se determine, în continuare, dacă formațiunea, prin organele și conducerea sa, a cunoscut, solicitat, coordonat, acceptat ori utilizat în mod conștient resursele și activitățile mecanismului. Această distincție este indispensabilă. Un partid politic nu poate fi supus unei ingerințe de asemenea gravitate numai pentru că a beneficiat obiectiv de acțiunile unor terți. Limitarea activității sale poate fi justificată numai dacă legătura dintre mecanismul stabilit și conduită partidului este suficient de directă și convingătoare pentru a permite atribuirea faptelor formațiunii politice ca atare. Prin urmare, concluzia acestei secțiuni este limitată, dar fermă: Colegiul consideră demonstrată existența unui mecanism organizat, finanțat prin resurse nedeclarate și provenite din afara circuitului legal, ale cărui activități au fost orientate, în perioada electorală relevantă, către susținerea Partidului Politic „Moldova Mare”. Natura exactă a legăturii dintre acest mecanism și organele formațiunii urmează a fi examinată distinct, în cadrul secțiunii consacrate imputabilității faptelor.

65. Completul Curții de Apel Centru a stabilit că, potrivit declarațiilor atribuite jurnalistei Maria Nistor, persoanele implicate în activitatea rețelei digitale erau remunerate prin transferuri în ruble rusești efectuate prin intermediul acestei instituții bancare. Remunerațiile lunare individuale ar fi variat între 600 și 3.000 MDL, iar suma totală destinată celor aproximativ 200 de membri ai rețelei ar fi fost cuprinsă între 260.000 și 600.000 MDL lunar. Aceeași infrastructură financiară este descrisă în materialele privind activiștii organizați prin intermediul „Eurasia”.

66. Potrivit declarațiilor obținute în cadrul unei cauze penale, participanții erau remunerați prin transferuri efectuate prin aplicația „PSB Russia”, iar o parte a sumelor era distribuită în numerar. Utilizarea aplicației este menționată și în cauză penală referitoare la determinarea alegătorilor din municipiul Bălți. Persoana investigată ar fi instalat aplicația „PSB” în telefoanele mai multor alegători și le-ar fi oferit o parte dintre mijloacele financiare promise pentru a-i determina să voteze în favoarea Victoriei Furtună și a Partidului Politic „Moldova Mare”. Materialele respective ar fi fost susținute prin stenograme ale

comunicațiilor, procese-verbale de examinare a telefoanelor, capturi de ecran ale transferurilor, liste ale persoanelor implicate și înscrisuri ridicate în cadrul perchezițiilor. Colegiul observă astfel că referirea la „Promsvyazbank” nu apare într-o singură declarație și nici într-un singur context. Instituția financiară este indicată în legătură cu remunerarea rețelei digitale, plata activiștilor teritoriali, transferurile către simpatizanți și oferirea de avantaje alegătorilor.

67. Colegiul a apreciat că această circumstanță, coroborată cu existența unor date extrase din dispozitive electronice și a capturilor privind transferurile, conferă consistență concluziei că banca și aplicația sa reprezentau o componentă reală a infrastructurii financiare examinate. Materialele indică efectuarea plăților preponderent în ruble rusești, prin intermediul unei instituții bancare din Federația Rusă.

68. De asemenea, Colegiul a considerat că moneda utilizată și locul în care funcționa instituția financiară sunt relevante pentru determinarea caracterului extern al circuitului. Ele nu permit însă, în mod automat, identificarea persoanei care a ordonat transferurile și nici a sursei inițiale a fiecărei sume. O persoană poate primi legal un transfer din străinătate, iar existența unui asemenea transfer nu dovedește, singură, finanțarea unui partid politic. De aceea, caracterul extern al plăților trebuie raportat la scopul lor. În prezenta cauză, datele examinate nu indică numai faptul că beneficiarii au primit ruble rusești printr-o bancă străină. Ele indică și că plățile erau periodice, se realizau către persoane integrate în structuri de activiști, erau condiționate de executarea unor sarcini politice și coincideau cu orientarea activității acestora către promovarea unui concurent electoral determinat.

69. Prin urmare, caracterul extern al finanțării nu rezultă exclusiv din sediul băncii, dar din asocierea dintre proveniența transferurilor și destinația politică a resurselor. Un alt aspect relevant îl reprezintă caracterul periodic al remunerațiilor. Investigația jurnalistică descrie plăți lunare acordate în funcție de activitatea desfășurată în mediul online. Materialele privind organizația „Eurasia” indică, de asemenea, remunerarea repetată a activiștilor și coordonatorilor, în cadrul unei structuri în care rolurile și sarcinile erau prestabilite. Potrivit informațiilor prezentate, pentru întreaga activitate ar fi fost utilizate lunar între 12 și 17 milioane de ruble rusești, echivalentul a aproximativ 2.550.000 MDL. Curtea nu poate trata această estimare ca pe o sumă definitiv

stabilită, în absența unei reconstrucții contabile complete și a identificării fiecărui transfer.

70. Cu toate acestea, estimarea este compatibilă cu datele privind numărul participanților, remunerațiile individuale și extinderea regională a activităților. Ea este relevantă pentru aprecierea amplitudinii mecanismului, chiar dacă valoarea exactă a fondurilor nu poate fi stabilită cu aceeași certitudine. Caracterul periodic al plăților diferențiază aceste operațiuni de ajutoare ocazionale sau transferuri private izolate. Plata repetată, corelată cu îndeplinirea unor sarcini, reprezintă un indiciu al existenței unui raport funcțional între finanțator, coordonator și beneficiar.

71. Curtea de Apel Centru a constatat că, partidul nu a prezentat date care să explice existența unor raporturi civile ori economice distincte între cei 278 de membri și ordonatorii transferurilor. Nu au fost identificate contracte, împrumuturi, prestații comerciale sau alte temeieri autonome capabile să explice concentrarea plăților către o parte semnificativă a componenței formațiunii.

72. Colegiul, în absența unei explicații alternative concrete, a constatat că convergența dintre calitatea beneficiarilor, perioada plăților, canalul financiar și activitățile politice desfășurate susține concluzia că o parte relevantă a transferurilor era legată de mobilizarea politică în beneficiul partidului. Materialele examinate indică faptul că mecanismul nu se limita la transferuri bancare. O parte dintre resurse ar fi fost distribuită în numerar. Informațiile SIS referitoare la alegerile prezidențiale din anul 2024, descriu remiterea de bani în numerar către președinții organizațiilor teritoriale, în vederea remunerării activiștilor. Materialele privind anul 2025 indică folosirea concomitentă a aplicației „PSB” și a plăților în numerar. Utilizarea numerarului este relevantă deoarece limitează trasabilitatea financiară și permite remunerarea activităților fără reflectarea acestora în conturile oficiale ale unui partid sau concurent electoral. Colegiul subliniază că plata în numerar nu este, prin natura sa, ilicită. Semnificația sa rezultă din context: distribuirea către coordonatori sau activiști, lipsa evidențierii în rapoartele financiare, proveniența comună cu celelalte resurse și utilizarea pentru activități electorale. Într-un mecanism în care o parte dintre plăți era efectuată electronic, iar alta în numerar, cele două modalități nu se exclud, ci pot reprezenta căi complementare de distribuire a acelorași resurse.

73. Materialul cu cea mai directă relevanță pentru legătura dintre resursele externe și necesitățile formațiunii îl constituie informația potrivit căreia Victoria

Furtună ar fi solicitat unei persoane din anturajul lui Ilan ȘOR, responsabilă de gestionarea circuitelor financiare și de livrarea numerarului în Republica Moldova, mijloace financiare pentru achitarea serviciilor curente ale partidului. Potrivit datelor prezentate, ar fi fost solicitate 50.000 EUR pentru luna iunie 2025, 300.000 EUR pentru luna iulie și o altă sumă pentru luna august. Resursele ar fi fost transmise în luna septembrie 2025, când partidul avea statut de concurent electoral. Colegiul a tratat cu prudență acest element, deoarece informația provine din materialele informative ale SIS și nu este însoțită, în textul examinat, de reproducerea integrală a comunicărilor, de ordine de plată sau de acte contabile care să demonstreze fiecare remitere.

74. Această informație nu este izolată, și se integrează într-un ansamblu în care sunt identificate transferuri către membrii partidului, remunerarea activiștilor, achitarea serviciilor de promovare și utilizarea unor resurse nedeclarate în perioada campaniei. În măsura în care solicitarea privea „serviciile curente ale partidului”, destinația fondurilor depășea finanțarea autonomă a unor simpatizanți și viza direct susținerea funcționării formațiunii. Relevanța sumelor solicitate este sporită de disproporția lor față de o cheltuială incidentală. Sumele indicate presupun finanțarea unei infrastructuri extinse și sunt compatibile cu amploarea activităților descrise în celelalte materiale.

75. Instanța de fond a luat în calcul și remunerarea rețelelor digitale, plata activiștilor, publicitatea media, mobilizarea teritorială și oferirea unor avantaje alegătorilor — acestea nu apar drept cheltuieli declarate ale concurentului. Partidul nu a prezentat date care să demonstreze că aceste activități au fost raportate sub o altă formă, că au fost refuzate sau denunțate de conducerea formațiunii ori că persoanele implicate au acționat împotriva voinței sale. Colegiu subliniază totuși că neindicarea unei cheltuieli în raportul financiar nu dovedește, singură, că partidul a cunoscut suportarea ei de către terți. Acest aspect privește imputabilitatea și va fi examinat separat. Pentru prezenta secțiune este suficient să se constate că resursele identificate au circulat în afara contului oficial și a evidenței financiare declarate. Colegiul a examinat posibilitatea ca transferurile să fi avut o natură privată, fără legătură cu activitățile politice. O asemenea explicație este posibilă în cazul unor operațiuni individuale. Ea devine însă dificil de susținut în privința unui număr mare de persoane integrate în aceleași structuri, remunerate periodic prin același canal și însărcinate cu activități convergente.

76. Instanța a subliniat că nu au fost prezentate contracte de muncă, contracte civile, acte de împrumut, justificări familiale sau alte documente care să demonstreze o cauză independentă a plăților. Colegiul a examinat și posibilitatea ca fondurile să fi reprezentat finanțarea autonomă a unor organizații civice, fără legătură cu partidul. Această ipoteză nu explică însă orientarea expresă a sarcinilor către promovarea Partidului Politic „Moldova Mare”, remunerarea unor membri ai formațiunii și solicitarea de resurse pentru serviciile sale curente. În sfârșit, Colegiul a examinat dacă plățile ar putea reprezenta exclusiv activități ale structurilor afiliate lui Ilan ȘOR, fără ca Partidul Politic „Moldova Mare” să fie beneficiarul lor. Această explicație nu înlătură natura finanțării politice indirecte, în măsura în care resursele au fost utilizate efectiv pentru promovarea partidului, mobilizarea alegătorilor în favoarea sa și suportarea costurilor unor servicii de care formațiunea a beneficiat. Materialele conțin mai multe sume: remunerații individuale între 600 și 3.000 MDL, plăți lunare totale între 260.000 și 600.000 MDL pentru rețeaua digitală, resurse de 12–17 milioane de ruble rusești pentru activitățile mai largi, solicitări de 50.000 și 300.000 EUR pentru necesitățile partidului, 10.000 EUR pentru servicii de promovare și alte plăți individuale. Colegiul consideră că aceste sume nu pot fi însumate mecanic. Unele pot descrie aceleași resurse în etape diferite, altele sunt estimări, iar unele provin din declarații care nu sunt însoțite de documente contabile complete.

77. Aceste elemente nu formează un lanț documentar complet pentru fiecare unitate monetară. Ele alcătuiesc însă un circuit probator coerent: resurse provenite din afara țării, distribuite printr-o infrastructură comună, recepționate de activiști și membri, apoi utilizate pentru activități de promovare, mobilizare și influențare electorală în beneficiul Partidului Politic „Moldova Mare”. Apreciind probele în ansamblul lor, Curtea de Apel a considerat demonstrat că mecanismul examinat a fost alimentat, într-o măsură semnificativă, prin resurse financiare provenite din afara Republicii Moldova.

78. Colegiul a concluzionat, apreciind natura, amploare, continuitatea, caracterul disimulat și finalitatea faptelor constatate, că mecanismul imputabil Partidului Politic „Moldova Mare” a creat o amenințare reală, actuală și gravă pentru integritatea procesului democratic. Această concluzie nu se întemeiază pe orientarea ideologică a formațiunii, pe criticile sale față de autorități ori pe apropierea politică de anumite state sau grupuri. Ea rezultă din utilizarea unor resurse externe și nedeclarate pentru finanțarea unei infrastructuri organizate de

promovare și mobilizare electorală, din implicarea unor persoane integrate în structurile partidului, din suportarea clandestină a cheltuielilor politice și din utilizarea mijloacelor financiare pentru influențarea directă a alegătorilor. Mecanismul era sistemic, deoarece nu reprezenta o succesiune întâmplătoare de abateri, ci combina într-o structură funcțională finanțarea, coordonarea, comunicarea, mobilizarea și influențarea votului. El era real, deoarece activitățile fuseseră deja puse în executare și erau susținute prin probe concrete. El era actual, deoarece funcționa în proximitatea imediată a alegerilor parlamentare, iar structurile și canalele sale de finanțare rămâneau disponibile. El era grav, deoarece era apt să denatureze egalitatea competiției, să ascundă identitatea intereselor care susțineau partidul, să influențeze libertatea alegătorului și să afecteze legitimitatea rezultatului electoral. Prima instanță a considerat, în consecință, că faptele depășeau nivelul unor încălcări administrative ordinare și activau dreptul și obligația statului de a proteja procesul democratic împotriva unei forme organizate de finanțare și influență politică ocultă. Stabilirea existenței unei amenințări grave nu este însă suficientă pentru a justifica automat măsura solicitată. Prima instanță a examinat dacă intervenția a răspuns unei nevoi sociale imperioase, dacă motivele invocate de autorități erau relevante și suficiente și dacă limitarea activității partidului era proporțională cu scopurile legitime urmărite.

79. Completul a reținut că limitarea activității partidului constituie o ingerință în libertatea de asociere garantată de art. 11 din Convenție, însă aceasta este prevăzută de lege, urmărește scopuri legitime și poate fi justificată numai dacă răspunde unei nevoi sociale imperioase și este proporțională cu scopurile urmărite.

80. În cauză, ingerința are temei în art. 21 alin. (3¹) din Legea nr. 294/2007, normă accesibilă și previzibilă, aplicarea căreia este supusă controlului judecătoresc. Faptele constatate – finanțarea externă și nedeclarată, utilizarea unei infrastructuri organizate și disimulate și folosirea resurselor pentru promovare, mobilizare și influențarea alegătorilor – se încadrează în cazurile prevăzute de lege și depășesc sfera încălcărilor minore.

81. Completul a constatat că măsura urmărește protejarea securității naționale, a ordinii publice și a integrității procesului electoral, nefiind determinată de ideologia sau opiniile politice ale partidului, ci de mijloacele ilegale utilizate.

82. În raport cu caracterul organizat, persistent și disimulat al mecanismului, precum și cu riscul concret pentru integritatea procesului electoral, prima instanță a apreciat că ingerința răspunde unei nevoi sociale imperioase, iar sancțiunile mai puțin restrictive nu erau suficiente pentru dezactivarea mecanismului și prevenirea repetării acestuia.

83. Aplicarea termenului de 12 luni a fost justificată prin amploarea și durata activităților, extinderea teritorială, implicarea structurilor partidului, caracterul disimulat al finanțării și lipsa unor măsuri efective de remediere. Totodată, măsura este temporară și permite reluarea activității după înlăturarea neconformităților.

84. În consecință, Colegiul a concluzionat că între severitatea ingerinței și gravitatea amenințării există un raport rezonabil de proporționalitate, măsura fiind necesară pentru protejarea integrității procesului electoral și a pluralismului democratic.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

85. La 13 august 2026, Partidului Politic „Moldova Mare” a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru, prin care s-a solicitat casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată. Recurentul a invocat art. 432 alin.(1) lit. a), b), d), e) din Codul de procedură civilă. (f. d. 138-175, vol. IV)

ARGUMENTELE RECURSULUI

86. În motivarea recursului s-a menționat că, instanța s-a abținut să expună argumentele formulate de către reprezentantului partidului politic și declarațiile date sub jurământ ale martorilor Anastasia Sprînceana, Gheorghe Sprînceana, Axenia Sandu, Tatiana Zolotco.

87. Recurentul a susținut că măsura limitării activității partidului constituie un caz fără precedent, întrucât a fost dispusă în baza unor investigații jurnalistice și a unor mijloace de probă provenite din surse neverificabile, inclusiv a unei pretinse discuții atribuite Victoriei Furtună, fără existența unei constatări efectuate prin măsuri speciale de investigație în condițiile Legii nr. 59/2012.

88. A fost invocată lipsa unor probe concludente și pertinente care să confirme acuzațiile reținute de instanță, recurentul apreciind că simplele insinuări nu pot

fundamenta o hotărâre judecătorească în lipsa unei legături de cauzalitate demonstrate.

89. Totodată, recurentul susține că hotărârea contestată contravine garanțiilor prevăzute de art. 6, 13 și 17 din Convenție, precum și principiilor privind prezumția nevinovăției, dreptul la un tribunal independent și legal constituit și dreptul la un recurs efectiv. În opinia acestuia, măsura aplicată are caracter disproporționat și reprezintă o formă de persecuție a formațiunii politice în contextul poziționării sale ca partid de opoziție.

90. Recurentul mai invocă abaterea de la jurisprudență unitară, susținând că, în cazul Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, perioada măsurii asigurătorii a fost dedusă din termenul de 12 luni de limitare a activității. În acest sens, arată că, potrivit art. 21 alin. (3¹) din Legea nr. 294/2007, limitarea activității poate fi dispusă pentru un termen de până la 12 luni, iar cumularea acesteia cu perioada măsurii asigurătorii ar conduce, în opinia sa, la depășirea duratei maxime prevăzute de lege.

91. Recurentul susține că admiterea recursului ar contribui la consolidarea jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, prin corectarea eventualelor erori ale instanței inferioare și asigurarea interpretării unitare a legii.

92. Invocând jurisprudența CtEDO, inclusiv cauzele *Beian c. României*, *Lupeni Greek Catholic Parish și alții c. României*, *Ștefănică și alții c. României* și *Tudor Tudor c. României*, recurentul arată că existența unor divergențe profunde și persistente în practica judiciară, în lipsa unui mecanism eficient de eliminare a acestora, generează incertitudine juridică, afectează previzibilitatea legii și poate încălca dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție.

93. În acest context, recurentul consideră că instanța supremă are rolul de a asigura coerența jurisprudenței și de a evita tratarea diferită a unor situații juridice identice, în vederea menținerii încrederii publicului în sistemul judiciar.

94. Recurentul susține că hotărârea contestată a afectat drepturile electorale ale partidului și ale persoanelor vizate, invocând art. 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție, coroborat cu art. 14 și 17 din Convenție.

95. În acest sens, face trimitere la jurisprudența CtEDO, potrivit căreia dreptul de a candida la alegeri constituie un element esențial al unui regim democratic, iar orice restrângere trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop

legitim, să fie proporțională și însoțită de garanții suficiente împotriva arbitrariului.

96. Recurentul invocă, în special, necesitatea individualizării măsurii și a examinării comportamentului concret al persoanelor vizate, susținând că nu poate fi justificată o răspundere colectivă pentru fapte imputate unor persoane sau structuri distincte. În opinia sa, măsura aplicată partidului nu se bazează pe criterii suficient de obiective și individualizate și nu ține cont de gradul concret de contribuție al persoanelor la pretensele încălcări.

97. Totodată, recurentul susține că instanța a utilizat în mod defectuos materialul probator, prin denaturarea sau interpretarea arbitrară a acestuia, ceea ce ar fi determinat o concluzie nejustificată privind existența încălcărilor și aplicarea măsurii de limitare a activității partidului.

98. Recurentul susține că instanța de apel a denaturat și a omis în mod nejustificat probele administrate, reținând concluzii care nu corespund conținutului acestora. În particular, invocă faptul că nici Victoria Furtună, nici membrii Partidului Politic „Moldova Mare” nu au fost vizați într-o cauză penală privind finanțarea partidelor politice, coruperea electorală sau spălarea banilor, precum și că unele procese contravenționale au fost încetate pe motive de reabilitare.

99. De asemenea, recurentul invocă neelucidarea unor circumstanțe privind pretinsa falsificare a unor date de către Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și omiterea declarațiilor martorilor relevante pentru cauză.

100. Totodată, se susține că instanța a atribuit partidului fapte de corupere electorală săvârșite anterior constituirii formațiunii politice și anterior dobândirii calității de membri de către persoanele vizate, cu încălcarea principiului *nullum crimen sine lege* și a limitelor temporale ale răspunderii partidului.

101. În opinia recurentului, instanța a calificat anumite sesizări și materiale drept dovezi ale unor fapte de corupere electorală, deși acestea nu ar demonstra existența elementelor obiective ale contravenției, inclusiv transmiterea mijloacelor bănești sau a unei remunerații ilicite.

102. Prin urmare, recurentul invocă denaturarea a probelor și încălcarea regulilor logicii și ale experienței comune, întrucât concluziile instanței nu ar deriva în mod logic din probele administrate, fiind întemeiate pe presupuneri și interpretări speculative.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

103. La 11 septembrie 2026 Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa intimatului și intervenienților accesorii copia recursului declarat de Partidului Politic „Moldova Mare”, creând astfel participanților la proces condiții egale pentru a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs și acordându-le posibilitatea de a depune referințe asupra problemelor ridicate în recurs, pentru a asigura respectarea principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi ale părților, precum și a egalității armelor. (f. d. 186-188, vol. IV)

104. La 18 septembrie 2026, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției a depus în adresa Curții Supreme de Justiție referința, prin care s-a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil. (f. d. 191-196, vol.)

105. Ulterior, la 21 septembrie 2026, Comisia Electorală Centrală a depus, în adresa Curții Supreme de Justiție, referința, prin care s-a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil. (f. d. 198-202)

106. Prin încheierea din 1 octombrie 2026, completul de judecată format din 3 judecători a decis, în scopul uniformizării practicii judiciare, examinarea recursului în complet format din 5 judecători.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

107. Art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

108. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

109. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

110. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) *prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;*

- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

111. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art. 432 alin. (1) lit. e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art. 372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs”

112. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 432 alin. (1) lit. e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

113. Art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

114. Art. 21 din Legea nr.294/2007 privind partidele politice din 21 decembrie 2007:

„ (1) Activitatea partidului politic poate fi limitată dacă prin acțiunile acestuia se aduc prejudicii grave pluralismului politic sau principiilor democratice fundamentale.

(1¹) Activitatea partidului politic poate fi limitată dacă partidul nu a depus raportul privind gestiunea financiară sau nu a prezentat informațiile necesare pentru efectuarea supravegherii și a controlului finanțării partidului politic ori dacă nu a prezentat datele din registrul membrilor de partid, în termenele și forma stabilite de Comisia Electorală Centrală sau Agenția Servicii Publice.

(2) În cazul constatării acțiunilor sau inacțiunilor menționate la alin.(1) și (1¹), Ministerul Justiției, din oficiu sau la sesizare, solicită organului de conducere al partidului politic

respectiv ca, într-un termen stabilit, de până la 30 de zile, să întreprindă măsuri pentru încetarea acestor fapte și să informeze ministerul despre măsurile luate și despre înlăturarea încălcărilor respective.

(3) Dacă organul de conducere al partidului politic nu a îndeplinit solicitarea Ministerului Justiției în termenul stabilit, activitatea partidului politic poate fi limitată pe un termen de până la 12 luni prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Justiției, care se depune în decurs de 5 zile după expirarea termenului stabilit conform prevederilor alin.(2). Examinarea cererii de limitare a activității partidului politic ține de competența Curții de Apel Centru și se realizează într-un termen care nu va depăși două luni.

(3¹) Ministerul Justiției se poate adresa direct în instanța de judecată, fără a parcurge procedura prealabilă indicată la alin.(2), cerând limitarea activității partidului politic pe un termen de până la 12 luni, în cazul acțiunilor sau inacțiunilor menționate la alin.(1) și (1¹) care amenință suveranitatea, independența, integritatea teritorială, securitatea națională, ordinea și siguranța publică, însoțite de:

- a) acțiuni de subminare a proceselor electorale;
- b) campanii de dezinformare, incitare la ură, propaganda agresiunii militare, mesaje cu conținut extremist, cu conținut cu caracter terorist sau care, în alt mod, prezintă o amenințare pentru securitatea națională;
- c) acte de corupere pe scară largă a alegătorilor;
- d) finanțare ilegală sau acordare ilegală de servicii sau valori materiale partidului politic ori concurenților electorali ai acestuia;
- e) acțiuni de spălare a banilor sau introducerea în țară, în mod sistematic și ilegal, a mijloacelor financiare pentru activități curente sau electorale ale partidului politic;
- f) acțiuni de planificare, coordonare, sprijinire a acțiunilor violente.

(3²) Luând în considerare gravitatea încălcărilor admise de către partidul politic, existența unui pericol real și iminent de producere a unor consecințe iremediabile pentru valorile democratice și pentru ordinea de drept a Republicii Moldova prin continuarea desfășurării activităților ilegale ale partidului politic, Ministerul Justiției poate cere instanței de judecată să dispună, în calitate de măsură asiguratorie, limitarea activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond, prezentând, în acest sens, argumentele și probele care să ateste situațiile respective.

(3³) La examinarea cererii privind dispunerea, în calitate de măsură asiguratorie, a limitării activității partidului politic, instanța de judecată citează participanții la proces și, în termen de 3 zile de la depunerea cererii de aplicare a măsurii asiguratorii privind limitarea activității partidului politic, decide, prin încheiere executorie, cu privire la limitarea activității partidului politic în calitate de măsură asiguratorie. Părțile în proces sunt obligate să se prezinte în fața instanței de judecată.

(3⁴) Încheierea cu privire la aplicarea sau respingerea aplicării măsurii asiguratorii privind limitarea activității partidului politic poate fi atacată cu recurs separat de fondul cauzei. Cererea de recurs se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în termen de 5 zile.

(3⁵) Înlăturarea încălcărilor admise de către partidul politic după depunerea cererii de limitare a activității acestuia nu exonerează partidul respectiv de răspundere juridică, însă poate fi luată în considerare la stabilirea termenului de limitare a activității.

(4) Hotărârea judecătorească privind limitarea activității partidului politic este definitivă și executorie, însă poate fi atacată cu recurs în termen de 10 zile. Cererea de recurs se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în termen de 15 zile. În cazul limitării activității partidului politic prin hotărâre judecătorească, Ministerul Justiției solicită Agenției Servicii Publice să noteze în Registrul de stat al persoanelor juridice faptul respectiv.

(5) Pe perioada limitării activității partidului politic, acestuia îi este interzisă participarea individuală sau în comun la alegeri și referendumuri, producerea, furnizarea, distribuirea și difuzarea publicității politice, fondarea mijloacelor de informare în masă, organizarea întrunirilor, a mitingurilor, a demonstrațiilor, a pichetărilor și a altor acțiuni publice, folosirea tuturor tipurilor de depuneri bancare, cu excepția cazurilor când sunt necesare decontări cu contractanții, decontări aferente îndeplinirii contractelor individuale de muncă, decontări pentru repararea prejudiciilor cauzate prin acțiunile partidului politic, decontări pentru plata impozitelor, a taxelor și amenzilor.

(5¹) La aplicarea măsurii asiguratorii privind limitarea activității partidului politic se aplică interdicțiile prevăzute la alin.(5).

(5²) Hotărârea și încheierea prin care s-a dispus limitarea activității partidului politic se expediază de instanța de judecată, în termen de cel mult 24 de ore din momentul pronunțării, în adresa părților la proces și a autorităților competente pentru punere în executare, iar acestea, la rândul lor, notifică instanța de judecată și Ministerul Justiției despre rezultatele executării.

(6) După înlăturarea necorespunderilor pentru care activitatea partidului politic a fost limitată, partidul va informa despre aceasta Ministerul Justiției, care, în termen de 5 zile, va autoriza reluarea activității partidului.

(7) Dacă, în perioada limitării activității partidului politic, acțiunile pentru care a fost limitată activitatea partidului se vor repeta sau dacă, pe parcursul primului an din data ultimei limitări a activității partidului, acesta comite încălcări similare, Ministerul Justiției cere instanței de judecată să dizolve partidul respectiv.

(8) Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pe parcursul campaniei electorale la care participă, cu excepția cazurilor în care limitarea activității partidului politic se cere pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute acestea la art.3 și la alin.(3¹) din prezentul articol. Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pentru încălcări minore.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

115. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extrasului din poșta electronică, copia hotărârii a instanței de apel a fost notificată recurentului electronic, la 5

august 2026. (f. d. 117). Deoarece cererea de recurs a fost înregistrată la 13 august 2026, calea de atac se consideră exercitată în termenul prevăzut de lege. (f. d. 138, vol. IV)

116. Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, în limitele circumscrise controlului judiciar în recurs, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, iar hotărârea primei instanțe casată parțial, în latura stabilirii sancțiunii Partidului Politic „Moldova Mare”. În susținerea acestei soluții instanța de recurs a pornit de la următoarele raționamente.

117. Cererea de recurs asupra hotărârii Curții de Apel Centru, se întemeiază pe prevederile art. 432 alin. (1) lit. a), b), d) și e) din Codul de procedură civilă.

118. Cu privire la temeiul prevăzut de art. 432 alin. (1) lit. a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, Completul de judecată stabilește că recurentul nu a demonstrat incidența acestui temei de control al legalității și nu a demonstrat modul în care hotărârea contestată contravine practicii judiciare a instanței supreme.

119. Argumentele aduse de recurent, deși conțin o critică de legalitate a actului de dispoziție a primei instanțe, nu se regăsesc în sfera de reglementare a art. 432 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă. În acest sens, Curtea Supremă de Justiție, nu poate reține, în susținerea aplicabilității acestei norme, practica neuniformă a instanțelor naționale ierarhic inferioare și pretinsa încălcare a garanțiilor oferite CoEDO, întrucât norma invocată obligă instanța a realiza o verificare a legalității prin prisma eventualei contradicții cu propria jurisprudență.

120. În speță, recurentul nu a indicat cărei anume practici uniforme a Curții Supreme de Justiție nu se conformează hotărârea contestată, iar instanța *ex officio* nu a constatat-o de asemenea. La fel, instanța nu poate reține premisele de fapt invocate, întrucât acestea excedează controlul de legalitate în temeiul art. 432 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

121. În partea care vizează prevederile art. 432 alin. (1) lit. d), Completul de judecată subliniază că această normă are scopul protejării drepturilor persoanei asupra căreia s-a dispus prin actul de dispoziție contestat, fără ca subiectul să

aibă posibilitatea efectivă de a compărea în fața instanței și de a se apăra pe fondul chestiunii care îi aduce atingere drepturilor.

122. Controlul judiciar exercitat asupra hotărârii din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru nu a permis identificarea vreunui impact al acesteia asupra drepturilor altor persoane decât partidul politic, asupra limitării activității căruia instanța a fost sesizată să se pronunțe.

123. Faptul că hotărârea judecătorească produce efecte indirecte asupra unui cerc mai larg de persoane, decât destinatarul direct, constituie o consecință inerentă a unui act judiciar de dispoziție și nu reprezintă *per se* o circumstanță care demonstrează calitatea de victimă secundară în sensul dispozițiilor CoEDO aplicabile speței.

124. Totodată, Curtea de Apel Centru nu a obligat Partidul Politic „Moldova Mare” să se conformeze altor rigori, decât celor stabilite de lege sub aspectul limitării activității.

125. Completul de judecată constată că recurentul își întemeiază argumentul privind existența unei ingerințe în drepturile garantate de articolul 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție, coroborat cu articolele 14 și 17, nu prin prisma unei măsuri dispuse nemijlocit în privința membrilor partidului sau a alegătorilor acestuia prin hotărârea contestată, ci pe consecințele pe care recurentul susține că această hotărâre le-ar fi produs asupra unor asemenea persoane.

126. Din textul actului de dispoziție al instanței și materialele cauzei, nu rezultă, însă, că hotărârea contestată ar fi impus membrilor Partidului Politic „Moldova Mare” obligația de a-și modifica conduita, le-ar fi aplicat o sancțiune sau ar fi dispus excluderea acestora din partid ori din procesul electoral. Mai mult, excluderea a fost anterioară pronunțării asupra fondului și, în măsura în care nu s-a demonstrat contrariul, a constituit o măsură independentă și voluntară a partidului.

127. În prezenta cauză, recurentului îi revenea sarcina probațiunii sub aspectul existenței unei legături directe între hotărârea contestată și pretinsa afectare a drepturilor acestor persoane, respectiv că excluderea constituia o consecință juridică impusă sau inevitabilă a hotărârii, iar nu rezultatul unei decizii autonome adoptate ulterior de partid.

128. Drept urmare, faptul că o măsură aplicată partidului poate produce consecințe asupra unor terți nu înseamnă, prin el însuși, că partidul devine

titularul drepturilor individuale ale acelor persoane sau că poate invoca, în numele acestora, o încălcare a CoEDO.

129. Sub acest aspect, Curtea Supremă de Justiție nu constată demonstrarea de către recurent a incidenței art. 432 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă.

130. Cu privire temeiul de recurs prevăzut de art. 432 alin. (1) lit. e) care pretinde că hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, Curtea Supremă de Justiție a consolidat, în jurisprudența sa, când această prevedere normativă este aplicabilă unui caz concret. ([dosar 2ra-171/25](#); [dosar 2ra-275/24](#); [dosar 2ra-254/24](#); [dosar 2ra-355/25](#), [dosar nr. 2ra-651/25](#))

131. Potrivit practicii constante, recurentul urma să demonstreze că: 1) există o eroare judiciară gravă, evidentă pentru un profesionist, care nu poate fi explicată în mod rațional; 2) pretinsă ilegalitate nu reprezintă doar o proprie viziune asupra temeiniciei soluției; 3) eroare invocată este determinantă pentru soluție.

132. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că recurentul nu a reușit să probeze întrunirea cumulativă a celor trei cerințe menționate *supra*, pornind de la raționamentele care urmează.

133. Instanța de recurs reiterează că standardul probațiunii, în cauzele civile privind limitarea activității partidului politic, este explicat în pct. 131 și 133 din [Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 19.06.2023](#), care aplicată *mutatis mutandis* speței, implică obligația instanței de a examina actele procedurale penale, nu sub aspect penal propriu-zis, ci dacă din acestea rezultă elemente de fapt care conduc la concluzia afectării principiilor statului de drept. Astfel, raționamentul privind lipsa condamnării partidului sau membrilor acestora este irelevant speței.

134. Din perspectiva lipsei, în textul hotărârii contestate, a unei aprecieri date probelor cu martori, ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și eliminării contradicției dintre probe parvenite de la două autorități publice diferite, Completul de judecată constată lipsa de temeinicie a pretențiilor recurentului.

135. Consecvent, aplicând *mutatis mutandis* constatările CtEDO în cauzele *Van de Hurk vs. Țările de Jos* (19 aprilie 1994) și *García Ruiz vs. Spania* (21 ianuarie 1999), Curtea Supremă de Justiție menționează că instanța de fond nu era ținută să se pronunțe asupra tuturor argumentelor sau probelor invocate de

părți, în măsura în care ele nu erau capabile să combată concluzia derivată din coroborarea tuturor celorlalte probe ale cauzei.

136. Sub aspectul reținerii în sarcina partidului a infracțiunilor sau contravențiilor, instanța de fond a examinat existența faptelor în temeiul alin. (3¹) al Legii privind partidele politice care, la lit. d), include acte de finanțare ilegală sau acordare ilegală de servicii sau valori materiale partidului politic. În acest sens, se constată că prin hotărârea din 22 iulie 2026 Curtea de Apel Centru nu s-a pronunțat asupra vinovăției vreunui subiect sub aspectul dreptului penal/contravențional material, ci din perspectiva cerințelor stabilite de lege pentru limitarea activității partidului politic.

137. Este neîntemeiat și argumentul recurentului că în lipsa aplicării sancțiunilor penale, activitatea partidului nu poate fi considerată ilegală, or în §§77-78 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 30 iunie 2026 prin care Curtea Constituțională a examinat argumentul, potrivit căruia limitarea activității unui partid, în lipsa unei hotărâri penale definitive, ar afecta prezumția nevinovăției. Curtea a stabilit că normele contestate nu urmăresc constatarea vinovăției unei persoane pentru săvârșirea unei infracțiuni, ci reglementează o măsură de drept public aplicabilă partidului politic, cu caracter preventiv și orientată spre protecția ordinii constituționale, securității naționale și integrității proceselor electorale. În consecință, posibilitatea dispunerii limitării activității în lipsa unei hotărâri penale definitive nu afectează, prin ea însăși, prezumția nevinovăției.

138. În partea care vizează argumentele privind reținerea de către instanța de fond a unor fapte anterioare alăturării partidului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că acestea au fost examinate de Curtea de Apel Centru sub aspectul mecanismului de fraudare electorală, a continuității și pericolului de perpetuare a acestuia. Instanța de fond nu a constatat vinovăția vreunui subiect, ci modul în care mecanismul respectiv a fost pus în aplicare.

139. Completul judiciar de recurs reține că, potrivit art. 21 alin. (3¹) lit. a) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, Ministerul Justiției poate solicita direct instanței de judecată limitarea activității unui partid politic pentru un termen de până la 12 luni, fără parcurgerea procedurii prealabile, atunci când acțiunile sau inacțiunile prevăzute la alin. (1) și (1¹) ale aceluiași articol amenință suveranitatea, independența, integritatea teritorială, securitatea națională,

ordinea și siguranța publică și sunt însoțite de acțiuni de subminare a proceselor electorale.

140. Din interpretarea sistemică și teleologică a dispoziției legale rezultă că legiuitorul a instituit un mecanism juridic de protecție a ordinii democratice împotriva unor conduite ale partidelor politice care, prin gravitatea și consecințele lor, depășesc sfera încălcărilor obișnuite ale legislației electorale și sunt susceptibile să afecteze funcționarea instituțiilor democratice.

141. În acest sens, instanța subliniază că norma analizată nu sancționează simpla participare a unui partid politic la competiția electorală și nici exercitarea dreptului acestuia de a promova anumite opțiuni politice. Obiectul reglementării îl constituie conduita contrară legii care afectează integritatea procesului electoral și generează o amenințare la adresa valorilor fundamentale protejate de norma juridică.

142. Completul concluzionează că finanțarea ilegală a campaniei electorale, utilizarea fondurilor nedeclarate și coruperea alegătorilor, asocierea cu un partid declarat neconstituțional, fapte constatate prin probatoriul analizat de instanța de fond, constituie acțiuni de subminare a proceselor electorale, în sensul art. 21 alin. (3¹) lit. a) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, iar probele administrate demonstrează caracterul organizat al acestora, legătura lor cu activitatea partidului politic și aptitudinea concretă de a compromite integritatea procesului electoral, care aduc prejudicii grave pluralismului politic sau principiilor democratice fundamentale, care constituie, prin natura, gravitatea și modalitatea concretă de realizare, acțiuni de subminare a proceselor electorale, în sensul art. 21 alin. (3¹) lit. a) coroborat cu alin. (1) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

143. Completul reține ca fiind corecte argumentele Curții de Apel că faptele respective depășesc sfera unor încălcări izolate ale normelor privind finanțarea electorală, întrucât afectează garanțiile esențiale ale competiției politice democratice, respectiv transparența finanțării, egalitatea de șanse a concurenților electorali și libertatea exprimării voinței alegătorilor. Caracterul ilicit al conduitei rezultă nu doar din nerespectarea obligațiilor legale privind finanțarea și desfășurarea campaniei electorale, ci și din utilizarea unor mijloace nelegale pentru influențarea procesului de formare și exprimare a voinței alegătorilor.

144. În consecință, fiind demonstrate toate condițiile cumulative prevăzute de art. 21 alin. (3¹), inclusiv amenințarea la adresa valorilor protejate de lege și

imputabilitatea faptelor partidului politic, Completul consideră corectă limitarea activității acestuia, iar pretinsa apreciere vădit nerezonabilă a probelor de către prima instanță nu și-a găsit confirmare.

145. Completul de judecată subliniază că aprecierea probelor constituie o prerogativă a instanțelor de fond, exercitată în baza examinării complete, obiective și coroborate a materialului probator. Totuși, libertatea instanței în aprecierea probelor nu este absolută, aceasta fiind circumscrisă obligației de a respecta regulile logicii, principiile raționamentului juridic și cerințele motivării hotărârii judecătorești. O apreciere a probelor poate fi calificată drept vădit nerezonabilă doar atunci când concluziile instanței sunt în contradicție evidentă cu probele administrate, când sunt ignorate fără o justificare pertinentă a probelor determinante pentru soluționarea cauzei sau când unor elemente probatorii li se atribuie un conținut ori o semnificație pe care acestea nu le pot susține în mod rezonabil. Faptul respectiv nu se constată la caz.

146. În consecința celor anterior argumentate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră vădit neîntemeiat recursul Partidului Politic „Moldova Mare”, întemeiat pe art. 432 alin. (1) lit. a), c) și e) din Codul de procedură civilă.

147. Totuși, prin prisma temeiului prevăzut de art. 432 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție, constată imperativul pronunțării asupra legalității hotărârii Curții de Apel Centru din 22 iulie 2026, în partea care vizează durată limitării activității unui partid politic.

148. În prezenta cauză, Curtea de Apel Centru corect a stabilit caracterul distinct al acestor două instituții juridice și s-a pronunțat exclusiv sub aspectul răspunderii juridice a partidului.

149. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că legiuitorul a prevăzut, în art. 21 din Legea privind partidele politice, două ipoteze distincte în care activitatea unui partid politic poate fi limitată și anume: pe de o parte, *limitarea activității ca formă de răspundere juridică pentru încălcările săvârșite de partid*, iar, pe de altă parte, *limitarea activității cu titlu de măsură asiguratorie, dispusă pe durata examinării cauzei*. Astfel, art. 21 din Legea privind partidele politice reglementează două măsuri distincte din perspectiva naturii juridice și a finalității urmărite.

150. Raportând prevederile legale la materialele cauzei, instanța de recurs constată că Partidului Politic “Moldova Mare”, prin încheierea din 2 octombrie

2025 a Curții de Apel Centru, i-a fost aplicată măsura de asigurare sub forma de limitare a activității partidului până la pronunțarea hotărârii asupra fondului cauzei. Ulterior, prin hotărârea din 22 iulie 2026, Partidului Politic “Moldova Mare” i s-a stabilit sancțiunea pentru acțiunile prevăzute la alin. (3¹) din Legea privind partidele politice, prin limitarea activității pe un termen de 12 luni.

151. Respectiv, durata efectivă de limitare a activității Partidului Politic “Moldova Mare”, ca măsură de asigurare, până la 22 iulie 2026, constituie 9 luni și 20 de zile.

152. Completul de judecată a Curții Supreme de Justiție apreciază că, în această parte, soluția primei instanțe urmează a fi ajustată, întrucât Curtea de Apel Centru, deși a concluzionat întemeiat asupra fondului litigiului și a necesității sancționării partidului, a stabilit eronat durata limitării activității ca formă de răspundere juridică a acestuia.

153. Deoarece eroarea identificată vizează exclusiv determinarea intervalului temporal pentru care urmează a fi aplicată sancțiunea, iar această abatere nu afectează legalitatea și temeinicia concluziilor instanței inferioare pe fondul cauzei, Completul de judecată consideră că nu se impune casarea integrală a hotărârii atacate. Or, problema sesizată poate fi remediată prin modificarea hotărârii, fără a fi necesară reexaminarea raportului juridic litigios sau a probatoriului administrat.

154. Din motiv că obiectul litigiului dedus judecătii este nou, iar anterior Curtea Supremă de Justiție nu a dezlegat problematica formelor de limitare a activităților politice este necesară clarificarea unor circumstanțe esențiale care vizează aplicarea măsurilor de asigurare și de răspundere a partidelor.

155. Implicit, instanța de recurs va puncta doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze. (*García Ruiz vs. Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, § 26; *Moreira Ferreira vs. Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, § 84).

156. *Cu referire la limitarea activității partidului politic dispusă în urma examinării fondului cauzei*, Completul de judecată reține că, în temeiul art. 21 alin. (1) din Legea privind partidele politice, activitatea partidului politic poate fi limitată dacă, prin acțiunile acestuia, se aduc prejudicii grave pluralismului politic sau principiilor democratice fundamentale.

157. Procedura prevăzută la art. 21 alin. (3¹) din Legea privind partidele politice, reprezintă o derogare de la regula stabilită de alin. (2) și (3) al aceluiași

articol, oferind Ministerului Justiției dreptul de a sesiza direct instanța atunci când încălcările prevăzute la alin. (1) și (1¹) amenință valorile expres indicate de legiuitor și sunt însoțite de una dintre situațiile enumerate la alin. (3¹) lit. a)–f).

158. Măsura prevăzută, în acest sens, este o formă *sui generis* de sancționare pentru abateri de un astfel nivel de gravitate, pentru care o alternativă mai ușoară a răspunderii juridice este insuficientă, pentru încetarea acțiunilor ilegale constatate.

159. Limitarea activității partidului politic în calitate de măsură asiguratorie, prevăzută la alin. (3²), are caracter provizoriu și preventiv. Aceasta urmărește înlăturarea unui pericol real și iminent de producere a unor consecințe iremediabile pentru valorile democratice și ordinea de drept, pe durata examinării cauzei. În schimb, limitarea activității dispusă prin hotărârea asupra fondului, în temeiul alin. (3) sau (3¹), constituie o măsură de răspundere juridică, aplicată în urma examinării circumstanțelor care justifică restrângerea temporară a activității partidului politic.

160. Prin urmare, Completul de judecată reține că dispozițiile art. 21 din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice reglementează distinct limitarea activității partidului politic în calitate de măsură asiguratorie și limitarea activității dispusă prin hotărârea judecătorească asupra fondului cauzei.

161. *Cu referire la limitare drept măsură asiguratorie*, Completul de judecată constată că, potrivit art. 21 alin. (3²) din Legea privind partidele politice, aceasta poate fi dispusă numai în situația în care sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute de lege, și anume: existența unor încălcări grave admise de partidul politic, a unui pericol real și iminent de producere a unor consecințe iremediabile pentru valorile democratice și ordinea de drept, precum și existența legăturii dintre continuarea activităților ilegale ale partidului și riscul producerii acestor consecințe prin continuarea desfășurării activităților ilegale ale partidului politic pe perioada examinării cauzei.

162. Totodată, din conținutul art. 21 alin. (3²) din Legea privind partidele politice, rezultă că măsura asiguratorie are un caracter provizoriu, fiind dispusă exclusiv pentru perioada examinării cauzei, până la pronunțarea hotărârii asupra fondului. Prin urmare, aceasta nu soluționează fondul litigiului și nu poate fi confundată cu măsura de limitare a activității partidului politic drept formă a răspunderii juridice a acestuia.

163. De asemenea, caracterul distinct al măsurii asiguratorii rezultă din art. 21 alin. (3³) și (3⁴) din Legea privind partidele politice, care instituie o procedură specială pentru examinarea acesteia, inclusiv pronunțarea, în termen de 3 zile, a unei încheieri executorii și posibilitatea contestării separate cu recurs. Prin urmare, legalitatea și temeinicia măsurii asiguratorii urmează a fi apreciate în raport cu rigorile speciale, prevăzute de art. 21 alin. (3²) din Legea 294/2007 și independent de soluția asupra fondului cauzei.

164. Limitarea activității partidului politic, *în calitate de formă a răspunderii juridice*, reprezintă consecința legală a încălcării, de către partid, a normelor imperative privind organizarea și funcționarea. În această ipoteză, limitarea activității constituie o reacție juridică la conduită ilicită constatată și urmărește atât încetarea sau înlăturarea efectelor acesteia, cât și atragerea partidului la răspundere, în condițiile legii. În acest sens, art. 21 alin. (3¹) din Legea 294/2007 permite Ministerului Justiției să solicite direct instanței limitarea activității partidului pentru un termen de până la 12 luni, atunci când încălcările prevăzute de lege aduc atingere gravă principiilor democratice fundamentale.

165. Astfel, limitarea activității partidului politic în temeiul art. 21 alin. (3²) din Legea privind partidele politice are natura unei măsuri asiguratorii. Aceasta nu constituie o sancțiune anticipată și nu poate fi justificată exclusiv prin existența unei încălcări imputabile partidului politic. Scopul său este unul preventiv și provizoriu, constând în protejarea valorilor și intereselor juridice relevante pe durata examinării cauzei, atunci când continuarea activității partidului creează un risc concret de producere a unor consecințe care nu ar putea fi înlăturate sau reparate ulterior prin hotărârea asupra fondului. În acest sens, însuși Curtea de Apel Centru, prin încheierea adoptată la 02.10.2025 a specificat că măsura se impune ca un instrument preventiv.

166. Faptul că, potrivit art. 21 alin. (5¹) din Legea 294/2007, în cazul aplicării măsurii asiguratorii se aplică aceleași interdicții prevăzute la alin. (5) nu schimbă natura juridică distinctă a celor două instituții. Identitatea efectelor juridice imediate nu determină identitatea scopului și a temeiului juridic. În cazul sancțiunii, limitarea reprezintă consecința încălcării legii, în timp ce, în cazul măsurii asiguratorii, aceeași limitare este utilizată ca instrument temporar pentru prevenirea unui prejudiciu ireparabil pe durata procesului.

167. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a sublinia că această distincție de natură juridică nu poate

conduce la ignorarea efectelor concrete produse de măsura asiguratorie asupra partidului politic.

168. Completul de judecată evidențiază că art. 21 alin. (5¹) din Legea nr. 294/2007, prevede expres că, în cazul aplicării măsurii asiguratorii privind limitarea activității partidului politic, se aplică interdicțiile prevăzute la alin. (5). Prin urmare, deși temeiul și scopul măsurii asiguratorii sunt diferite de cele ale sancțiunii, restrângerea efectivă a activității partidului este, în esență, aceeași. Pe durata măsurii asiguratorii, partidul este supus aceluiași interdicții care operează în cazul limitării activității ca sancțiune, inclusiv în ceea ce privește participarea la alegeri și referendumuri, desfășurarea publicității politice, organizarea întrunirilor și desfășurarea altor acțiuni publice.

169. În aceste condiții, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că existența unei diferențe de natură juridică între cele două măsuri nu poate avea drept consecință tratarea perioadei în care partidul a fost efectiv supus limitării activității precum că aceasta nu ar fi existat.

170. Cu referire la argumentul recursului că termenul de aplicare a sancțiunii urmează a fi calculat din data aplicării măsurii de asigurare, Completul observă că legiuitorul nu a prevăzut expres deducerea perioadei de executare a măsurii asiguratorii din termenul limitării activității stabilite prin hotărârea asupra fondului. În consecință, o asemenea deducere nu operează automat, în temeiul unei reguli legale exprese.

171. Totuși, absența unei reglementări privind deducerea nu poate fi interpretată în sensul că perioada în care partidul politic a suportat deja aceleași restricții este lipsită de relevanță juridică.

172. În acest sens, la stabilirea duratei limitării activității partidului politic, instanța este obligată să respecte principiul proporționalității, evaluând nu doar gravitatea încălcărilor constatate și necesitatea măsurii, ci și durata restricțiilor deja suportate în cadrul aceleiași proceduri judiciare. O interpretare contrară, care ar exclude în mod absolut luarea în considerare a perioadei executării măsurii asiguratorii, ar putea conduce la aplicarea unor restricții excesive în raport cu scopul legitim urmărit, contrar exigențelor art. 54 din Constituție și art. 11 din Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale.

173. Prin urmare, Completul de judecată consideră că perioada în care activitatea partidului politic a fost limitată în calitate de măsură asiguratorie

constituie o circumstanță juridică relevantă, care trebuie evaluată la individualizarea duratei limitării dispuse prin hotărârea asupra fondului.

174. Această concluzie nu presupune existența unei obligații legale de deducere automată a perioadelor, ci impune instanței să justifice, necesitatea și proporționalitatea duratei totale a restricțiilor aplicate partidului politic. Această interpretare permite concilierea autonomiei juridice a celor două măsuri cu principiul proporționalității și evită transformarea limitării activității partidului politic într-o restrângere excesivă a libertății de asociere.

175. În continuare, Completul de judecată subliniază că, la interpretarea și aplicarea normei urmează a fi luat în considerare faptul că măsura de asigurare se aplică pe durata examinării cauzei, care, potrivit art. 21 alin. (3) din Legea privind partidele politice, urmează să se desfășoare în termen de două luni.

176. Această reglementare se deosebește de cea referitoare la măsura de sancționare, pentru care legiuitorul a prevăzut în mod expres o limită maximă de 12 luni. Prin urmare, coroborarea acestor dispoziții relevă intenția legiuitorului de a stabili că durata totală a limitării activității nu poate depăși 14 luni, perioadă care include atât durata aplicării măsurii asiguratorii, cât și durata măsurii de sancționare.

177. În speță, se constată că acțiunile imputate Partidul Politic „Moldova Mare” au generat consecințele menționate *supra*, întrucât prin încheierea din 2 octombrie 2025 (f. d. 61-74, vol. III) Curtea de Apel Centru a dispus aplicarea măsurilor de asigurare sub forma de limitare a activității partidului până la emiterea hotărârii judecătorești.

178. La individualizarea răspunderii juridice a Partidului Politic „Moldova Mare”, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ia în considerare toate circumstanțele relevante ale cauzei, inclusiv perioada pentru care Partidul Politic „Moldova Mare” a fost anterior supus măsurii asiguratorii până la emiterea hotărârii, care la caz a constituit 9 (nouă) luni și 20 zile (termen dictat de ridicarea excepției de neconstituționalitate).

179. Termenul de limitare a activității, în calitate de sancțiune, în cazul dedus judecății, a început să curgă din data adoptării hotărârii asupra fondului din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru.

180. În condițiile în care activitatea partidului politic a fost deja limitată, cu titlu de măsură asiguratorie, pentru o perioadă de 9 luni și 20 de zile, aplicarea ulterioară a sancțiunii pentru durata maximă prevăzută de lege, fără luarea în

considerare a perioadei în care restrângerea a produs deja efecte, ar putea determina o prelungire disproporționată a ingerinței în exercitarea libertății de asociere politică. O asemenea abordare ar conduce, în fapt, la cumularea efectelor restrictive ale celor două măsuri, cu consecința extinderii duratei totale în care partidul politic este împiedicat să își desfășoare activitatea în condiții obișnuite, ceea ce impune o examinare riguroasă a necesității și proporționalității duratei sancțiunii aplicate.

181. O apreciere de acest fel ar fi incompatibilă cu necesitatea individualizării răspunderii juridice în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei. Chiar dacă perioada măsurii asigurătorii nu poate fi calificată, din punct de vedere tehnico-juridic, drept executare a sancțiunii, aceasta reprezintă totuși o perioadă în care Partidului Politic „Moldova Mare” i-a fost efectiv aplicate restricții identice cu sancțiunea stabilită după examinarea fondului.

182. Curtea Supremă de Justiție subliniază că un astfel de raționament nu presupune confundarea celor două instituții și nici transformarea măsurii asigurătorii într-o sancțiune, menținând distincția dintre acestea sub aspectul naturii și scopului juridic, dar ține cont de efectele reale și cumulative ale celor două măsuri asupra partidului politic.

183. Având în vedere considerentele expuse *supra*, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că limitarea activității Partidului Politic „Moldova Mare” pentru o perioadă de 4 (patru) luni constituie o măsură necesară și proporțională.

184. La stabilirea duratei acesteia, Completul de judecată ține seama de perioada de 9 luni și 20 de zile în care activitatea partidului a fost deja restrânsă în temeiul măsurii asigurătorii, astfel încât durata cumulată a restrângerii să nu depășească limita maximă prevăzută de lege și să asigure un just echilibru între necesitatea protejării ordinii democratice și respectarea libertății de asociere politică.

185. Drept urmare, activitatea partidului politic urmează a fi limitată pe un termen de 4 luni, calculat din momentul punerii în executare a hotărârii asupra fondului, adică a hotărârii Curții de Apel Centru din 22 iulie 2026.

186. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității admiterii recursului declarat de Partidul

Politic „Moldova Mare” și modificării hotărârii din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru, în latura stabilirii perioadei de limitare a activității.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) lit. b), art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. e), alin. (3) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU MAJORITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Partidul Politic „Moldova Mare”.

Modifică hotărârea din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, cu privire la limitarea activității partidului politic.

Limitează activitatea Partidul Politic „Moldova Mare” pe un termen de 4 (patru) luni, calculat de la data pronunțării hotărârii Curții de Apel Centru din 22 iulie 2026.

În rest, menține hotărârea din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat

Elena Croitor

OPINIE SEPARATĂ

a judecătorului Curții Supreme de Justiție, Elena Croitor

formulată în temeiul art. 48 alin. (2) din Codul de procedură civilă

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, cu privire la limitarea activității partidului politic

La aprecierea legalității hotărârii adoptate de Curtea de Apel Centru, în prezenta cauză civilă, Curtea Supremă de Justiție, urma să determine dacă instanța de fond a stabilit corect obiectul general și special al probatoriului, dacă soluția dispusă corespunde standardului probator pe aceste categorii de pricini și dacă s-au realizat corespunzător testele de proporționalitate.

Prezenta opinie separată va examina criteriile enunțate *supra* și va argumenta admisibilitatea recursului inclusiv în temeiul art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, distinct de cel admis prin decizia majorității.

I. CERINȚE LEGALE DE LIMITARE A ACTIVITĂȚII PARTIDULUI POLITIC

Cadrul normativ aplicabil prezentei cauze civile este determinat de Legea nr. 294/2007 privind partidele politice (în continuare – Lege), coroborată cu jurisprudența CtEDO în materia art. 11 alin. (2) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Astfel, raportând circumstanțele cauzei deduse judecății la art. 21 din Legea nr. 294/2007, limitarea activității partidului politic, drept sancțiune pentru neconformarea prevederilor legale imperative, intervine dacă:

- a) prin acțiunile acestuia se aduc prejudicii grave pluralismului politic sau principiilor democratice fundamentale;
- b) acțiunile, menționate la lit. a), amenință suveranitatea, independența, integritatea teritorială, securitatea națională, ordinea și siguranța publică, însoțite de una din acțiunile prevăzute de art. 21 alin. (3¹) din Legea nr. 294/2007.

Condițiile enunțate *supra* sunt cumulative, iar elementele acestora circumscriu **obiectul probatoriului** în prezenta cauză civilă.

Cu privire la stabilirea premiselor aplicării mecanismului sancționator prevăzut de art. 21 alin. (3¹) din Lege, se poate constata că instanța de fond a procedat corect în determinarea aplicabilității testului intern și celui internațional (CtEDO) de proporționalitate.

În pofida acestui fapt, în realizarea propriu-zisă a acestor teste, instanța omite a aplica standardul probatoriu, expus *infra*, cerut de particularitățile cauzei supuse recursului.

I. STANDARDUL PROBAȚIUNII

Cauzele privind limitarea activității partidelor politice, deși civile prin natura lor, presupun punerea în mișcare a unui mecanism sancționator care ridică **standardul probatoriu** de la simpla preponderență a probelor (sau balanța probabilităților) la cel al probelor clare și convingătoare privind riscul iminent la adresa democrației. ([Refah Partisi vs. Turcia](#) [MC] 13 februarie 2003, para. 104; [Ghidul Comisiei de la Veneția privind interzicerea, dizolvarea și alte măsuri similare luate împotriva partidelor politice](#), 10-11 decembrie 1999, para. 10, 14, [Opinia CDL-AD\(2026\)006](#), para. 48, 52).

Prin natura lor, probele administrate în cauză sunt, în majoritate absolută indirecte, iar instanța le poate, de principiu, pune la baza hotărârii numai în măsura în care totalul probelor indirecte, administrate în cauză, formulează exact aceeași concluzie. Mai mult, un ansamblu de probe indirecte pot forma doar o singură concluzie cu privire la faptul principal.

În speță, controlul judiciar nu permite identificarea, cu privire la fiecare din elementele obiectului probatoriu, modul în care instanța a trecut de la faptul cunoscut (circumstanța pe care o demonstrează direct o probă) la cel necunoscut (împrejurarea pe care aceeași probă o demonstrează indirect) la un nivel suficient pentru asigurarea rigorii preponderenței probelor.

Suplimentar, dacă o probă indirectă este utilizată pentru a demonstra mai multe fapte principale, exigența controlului judiciar crește proporțional.

Consecvent, dacă un anumit fapt sau circumstanță de fapt se demonstrează nu prin probe directe, ci prin coroborarea celor indirecte, concluzia astfel obținută nu poate fi ulterior tratată ca un fapt demonstrat și utilizată, la rândul său, ca premisă pentru o nouă coroborare cu alte probe indirecte, în vederea stabilirii unui alt fapt sau a unei alte circumstanțe de fapt. În caz contrar, ar exista o acumulare succesivă a unor concluzii inferențiale, fiecare fiind întemeiată pe concluzia precedentă, care ar putea crea, în mod artificial, aparența unui grad de certitudine superior celui conferit de probele originale.

II. PROPORȚIONALITATEA INTERVENȚIEI STATULUI

Raportând aceste exigențe la testul de proporționalitatea realizat prin hotărârea din 22 iulie 2026 a Curții de Apel Centru, se pot reține următoarele:

1. Testul intern și premisele stabilite art. 21 alin. (3¹) din Legea privind partidele politice:

Cu privire la alin. (1) din Lege, instanța de fond constată prejudicierea pluralismului politic și a principiilor democratice, invocând, în acest sens, informațiile provenite de la inspectoratele de poliție, Centrul Național Anticorupție, Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate.

Sub aspectul standardului de probațiune aplicabil speței, urma să se demonstreze nu doar existența unor atingeri aduse valorilor protejate de art. 21 al Legii, ci și caracterul concret al ingerinței, precum și că gravitatea acesteia este atât de serioasă încât, în lipsa intervenției, acestea ar fi iremediabil prejudiciate.

Analiza textului hotărârii formulează concluzia unei enumerări a faptelor, derivate din actele prezentate de autoritățile statale enumerate *supra*, fără ca această enumerare să fie urmată de legătura logică de cauzalitate a constatării drept demonstrate a unei afectări serioase a pluralismului politic și principiilor democratice.

Din perspectiva celorlalte elemente ale art. 21 alin. (3¹) din Lege, instanța a reținut existența unei amenințări la adresa securității naționale și a ordinii publice, însă nu a explicat suficient, printr-un raționament individualizat, în ce mod fiecare dintre faptele constatate generează o asemenea amenințare și care este legătura de cauzalitate dintre conduita imputată partidului și valorile protejate de lege.

În partea care vizează art. 21 alin. (3¹), lit. d), în lipsa unei hotărâri penale sau contravenționale anterioare care să stabilească caracterul ilegal al conduitei relevante, instanța civilă nu putea trata caracterul ilegal al acesteia ca pe un fapt deja demonstrat, ci trebuia să îl stabilească, în cadrul propriului raționament, pe baza probelor administrate. În această din urmă ipoteză, urma să se constate, prin probe, cel puțin pertinente, nu doar cine, când și cum a realizat finanțarea sau acordarea de servicii sau valori materiale partidului politic, ci și caracterul ilegal al acestor activități.

Apelând la coroborarea probelor instanța nu explică, totuși, care dintre acestea demonstrează fiecare din elementele obiectului probatoriului circumscris de art. 21 alin. (1) din Lege.

2. Testul de proporționalitate a ingerinței în libertatea de asociere garantată de art. 11 din CoEDO

Instanța de fond a reținut în mod corect, la nivel de principiu, că limitarea activității unui partid politic constituie o ingerință severă în libertatea de asociere și că, în materia partidelor politice, marja de apreciere a statului este restrânsă.

Pentru ca ingerința să fie conformă art. 11 §2 din CoEDO este necesară constatarea unei *nevoi sociale imperioase* de intervenție ([Opinia CDL-AD\(2026\)006](#), para. 33, 34, 48), existența unor motive relevante și suficiente, a unei amenințări reale și actuale, precum și proporționalitatea măsurii. În speță, respectivele criterii nu au fost aplicate în mod efectiv și distinct situației de fapt reținute în cauză.

Astfel, pentru ca o ingerință de o asemenea intensitate să fie justificată, trebuia să se demonstreze cumulativ: existența faptelor, caracterul lor ilegal, imputabilitatea acestora partidului, existența unui prejudiciu grav pentru pluralismul politic sau principiile democratice fundamentale, existența unei amenințări reale și actuale la adresa valorilor protejate și, în final, necesitatea limitării activității partidului pentru prevenirea sau reprimarea acestei amenințări.

Demonstrarea fiecărui element al unei intervenții admisibile nu poate fi realizată exclusiv prin coroborarea unor date contextuale sau prin simpla gravitate atribuită faptelor.

În prezenta cauză, constatarea unor împrejurări drept grave a generat concluzia imediată că ingerința era necesară. *Per a contrario*, gravitatea unei conduite nu echivalează, prin ea însăși, cu demonstrarea unei *nevoi sociale imperioase* de limitare a activității partidului.

Astfel, desfășurarea anumitor acțiuni de urmărire penală în privința unor persoane pe fapte de corupere electorală sau conexe acestora, instalarea în telefoanele acestora a aplicației Promsvyazbank, existența unor relații anterioare dintre persoane și structuri asociate grupării „Șor”, sunt fapte distincte până când instanța nu stabilește, prin probele administrate în cauză, legătura între acestea, precum și că acțiunile respective au fost însușite de partid. O primă premisă este stabilirea ilegalității acțiunilor persoanelor particulare, cea de a doua impune identificarea unei legături între aceste acțiuni și respectiv aprobarea, coordonarea, finanțarea ori tolerarea conștientă conduitei respective de către partidul politic. A treia premisă presupune stabilirea gravității conduitei partidului care să echivaleze, în circumstanțele respective ale cauzei, cu o nevoie socială imperioasă de a interveni în dreptul fundamental.

La caz, se constată că anumite concluzii, decisive pentru admisibilitatea ingerinței, au fost deduse din probe care demonstrează împrejurări conexe, fără ca instanța să explice suficient legătura logică dintre împrejurarea probată și faptul juridic pe care îl consideră demonstrat. În lipsa acestui element de conexiune, gravitate abstractă a faptelor constatăte nu poate deveni pericol real pentru procesul democratic care justifică intervenția în dreptul fundamental garantat de art. 11 para. 2 al CoEDO.

3. Proportionalitatea măsurii de sancționare aplicate

Pe lângă cerințele de admisibilitate a intervenției în sensul art. 11 §2 din CoEDO, este necesar să se stabilească dacă sancțiunea aplicată partidului corespunde, la rândul său, exigenței de proporționalitate.

Hotărârea contestată nu tratează diferențiat aceste aspecte, făcând imposibilă aprecierea legalității sub aspectul individualizării condițiilor de angajare a răspunderii juridice. Pentru a demonstra proporționalitatea concretă a măsurii, instanța trebuia să stabilească de ce obiectivul legitim urmărit nu putea fi atins printr-o măsură mai puțin restrictivă și, în particular, de ce termenul maxim de 12 luni era indispensabil.

Faptul că limitarea activității este temporară și reversibilă și că este mai puțin severă decât dizolvarea partidului nu demonstrează, prin sine însuși, că ingerința este proporțională. În egală măsură, competența Ministerului Justiției de a permite reluarea activității până la expirarea

termenului stabilit de instanță, nu echivalează cu un test de proporționalitate a sancțiunii. Aceste elemente demonstrează numai că măsura este mai puțin severă decât o eventuală dizolvare, pe care instanța *ab initio* nu putea să o dispună, fiind limitată de obiectul acțiunii înaintate de Ministerul Justiției.

Suplimentar, simpla constatare a caracterului grav, repetat sau organizat al faptelor nu este suficientă pentru a explica de ce termenul maxim era necesar și de ce un termen mai scurt nu ar fi putut asigura atingerea scopului legitim urmărit.

În materia libertății de asociere politică constatarea unei încălcări grave a legislației interne nu răspunde, prin ea însăși, întrebării dacă intervenția în dreptul garantat de art. 11 din CoEDO era necesară într-o societate democratică, iar constatarea caracterului temporar al sancțiunii nu răspunde întrebării dacă intensitatea și durata concretă a acesteia erau proporționale cu scopul legitim urmărit.

Instanța a reținut existența unor măsuri de remediere întreprinse de partid, precum și faptul că acesta fusese anterior supus unei măsuri asigurătorii de limitare a activității, însă nu a explicat în ce măsură aceste împrejurări au fost luate în considerare la individualizarea sancțiunii și de ce, în pofida lor, aplicarea termenului maxim de 12 luni rămânea necesară și proporțională.

Prin urmare, concluzia instanței potrivit căreia limitarea activității Partidului Politic „Moldova Mare” pentru 12 luni era necesară într-o societate democratică și compatibilă cu art. 11 para. 2 din CoEDO nu este susținută de o analiză suficient de individualizată a probelor, a imputabilității, a riscului concret, a alternativelor mai puțin restrictive și a necesității termenului maxim aplicat.

Reglementând restricții ale drepturilor fundamentale, norma privind durata limitării activității partidului politic este de strictă interpretare și nu permite o extindere a maximului admisibil la un termen care nu este stabilit prin voința expresă a legislatorului.

În acest sens, nu poate fi susținut argumentul majorității, potrivit căruia activitatea partidului politic ar putea fi limitată pe o perioadă de 14 luni. Atât timp cât măsura asiguratorie și cea sancționatorie presupun exact aceleași restricții, în sensul art. 21 alin. (5) și (5¹) din Lege, intervenția lor în dreptul fundamental este identică, în pofida faptului că măsurile *per se* sunt diferite ca natură.

Pentru că testul de proporționalitate presupune inevitabil o apreciere a probelor invocate în susținerea admisibilității ingerinței, recursul Partidului Politic „Moldova Mare” urma să fie admis inclusiv prin prisma temeiului prevăzut de art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă.

Subsecvent, în măsura în care aspecte fundamentale ale limitării activității partidului politic nu au fost stabilite cu suficientă precizie, iar ingerința în drepturile prevăzute de art. 11 din CoEDO nu este argumentată și justificată, Curtea Supremă de Justiție era ținută să substituie raționamentul judiciar al Curții de Apel Centru cu propria soluție asupra fondului cauzei.

OPINIE SEPARATĂ

A judecătorului Curții Supreme de Justiție, Gheorghe Stratulat

Împărtășesc concluzia privind caracterul suficient al probatoriului administrat pentru admiterea cererii Ministerului Justiției și limitarea activității partidului politic.

Principala diferență de abordare privește interpretarea prevederilor art. 21 din Legea privind partidele politice nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 în partea ce ține de perioada maximă pentru care poate fi limitată activitatea unui partid politic.

Potrivit art. 21 alin. (3) și (3¹), Ministerul Justiției poate solicita limitarea activității partidului pentru un termen de până la 12 luni. Durata concretă se stabilește în funcție de circumstanțele cauzei, prin hotărâre judecătorească, dar nu poate depăși termenul de 12 luni.

În cadrul aceleiași proceduri, Ministerul Justiției poate solicita aplicarea măsurii asigurătorii prevăzute de alin. (3²). Această măsură nu poate fi aplicată de instanța de judecată din oficiu. Astfel, Ministerul Justiției are posibilitatea să solicite atât limitarea pe fond, cât și producerea anticipată a efectelor acesteia prin solicitarea măsurii asigurătorii care, potrivit alin. (3³), devine executorie din momentul emiterii încheierii asupra ei.

Particularitatea acestei măsuri asigurătorii constă în faptul că ea anticipează integral efectele eventualei hotărâri de admitere, deoarece alin. (5¹) stabilește aceleași interdicții prevăzute de alin. (5). Prin urmare, limitarea activității partidului ca măsură de asigurare face ca partidul să suporte efectiv limitarea activității încă din momentul aplicării acesteia la examinarea cauzei, chiar dacă instanța nu a soluționat definitiv temeinicia cererii principale.

În această ordine de idei, consider că dacă în procedura prevăzută de articolul 21 din Legea privind partidele politice, Ministerul Justiției poate cere și obține limitarea activității partidului pentru cel mult 12 luni, cererea privind aplicarea măsurii asigurătorii nu ar trebui să îi permită obținerea, pentru aceleași fapte, a unei restricții efective mai îndelungate, chiar dacă acestea sunt întemeiate.

Astfel, plafonul de 12 luni, din coroborarea prevederilor art. 21 alin. (3) și (3¹) delimitează întinderea temporală maximă a rezultatului juridic pe care Ministerul îl poate obține în cauza respectivă. Măsura asiguratorie reprezintă un instrument pentru protejarea anticipată a interesului invocat, nu o protecție materială suplimentară, căreia să îi corespundă o perioadă distinctă de limitare a activității partidului adăugată maximului permis.

În concluzie, în cazul admiterii cererii Ministerului Justiției de limitare a activității partidului trebuie să fie dedusă perioada în care partidul a suportat deja aceleași interdicții urmare a măsurilor asigurătorii în sensul art. 21 alin. (3²).

**Judecătorul
Curții Supreme de Justiție**

Gheorghe Stratulat